

SLOVENSKI NAROD

Izšla vsak dan popoldne, izvenredno izdaje in praznike. — Inserati do 30 petič 4 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inserati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, predklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravništvo: Kraljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.
Poština plačana v gotovini.

Padeć Zinovjeva

Iz Moskve poročajo o izredno važnem sklepu glavnega odbora ruske komunistične stranke. Sklep ne bo imel posledice samo za rusko notranjo politiko, ampak bo brez dvoma vplival tudi na zvezi Rusije do drugih držav. Glavni odbor je namreč soglasno sklenil izključitev predsednika tretje internacionale Zinovjeva iz takozvane politične komisije, ki jo sestavlja osem članov in ki daje smernice vseh sovjetski notranji in zunanji politiki.

Grigorij Zinovjev je bil eden najintimnejših prijateljev Ljenuina, njegova desna roka v stvarjanju sovjetske ideologije in njenem praktičnem izvajanju. Bil je brezkompromisen komunist, ki je odklanjal vsako popuščanje kapitalističnemu državstvom in socialnemu redu. Razvoj dogodkov je šel tudi v Rusiji preko njega. Pokazal je, da je izvedba komunističnih načel v praksi nemogoča in da so nujno potrebni kompromisi s sedanjimi stanimi po ostalem svetu. Zinovjev se s tem dejstvom ni hotel sprijazniti in je prišel tako v ostro nasprotje s svojimi tovariši, ki so po Ljenuinovi smrti prevzeli vodstvo komunistične stranke in sovjetske Rusije. Že na lanskoletnem vserruskem sovjetskem kongresu je bila ekstremistična skupina, ki jo je vodil Zinovjev, poražena, in se je umaknila.

Zinovjev pa ni popustil, čeprav ga je pustila na cedilu tudi leningradška komunistična stranka, katerega so hoteli va glavna opora. Kmalu po kongresu je začel organizirati v stranki sami deloma javno, deloma skrivno, opozicijske frakcije. Te so delovale povsod proti sedanjemu oficijelnemu vodstvu ruske komunistične stranke, katerega so hoteli diskreditirati in onemogočiti. Zinovjev si je hotel pomagati s staro taktiko ruskih revolucionarjev, s tajnimi sešanki in zakulisnim rovanjem. Hotel se je pripraviti na prihodni komunistični kongres, toda strankino vodstvo mu je prišlo pravčasno na sled in ga kratkoma odzvalo. Glavni odbor je poleg izključitve Zinovjeva iz politične komisije sklenil tudi, da začnejo ne sme izvrševati nobene vodilne funkcije v ruskih komunističnih strankah. Posledica bo, da bo moral Zinovjev odstopiti tudi kot predsednik tretje internacionale, kar bo velik udarec za komuniste po vsem svetu.

Preokreta v sovjetski politiki izključitev Zinovjeva ne bo prinesla. Sovjetska Rusija je že trdno stopila na pot oportunizma. Pomešila je s komunističnimi maksimami in se postavila na tla realnosti. Po izključitvi Zinovjeva, ki se je tej novi politiki še edini upiral, bodo sovjeti še brže jadrili proti kompromisu s kapitalizmom. Padeć Zinovjeva bo zato na rusko zunanjo politiko vplival prei ugodno nego slabo. Neugodne posledice zna občutiti le tretja internacionala, katere moč je ravno v ekstremizmu, ki so ga sovjetski voditelji že zavrgli.

Uradniki prosijo za avdienco pri kralju

Beograd, 28. julija. Netaktnost ministrskega predsednika Uzunovića, ki pod pretvezo pomankanja časa ni hotel sprejeti činovniške deputacije, je izzvala v vseh krogih državnega namočevstva silno ogorčenje. Zvečer se je vršila seja uradnih organizacij, na kateri je bil po burni debati sprejet sklep, da odpotuje posebna deputacija na Bled v avdienco kralju in da zaprosi na najvišjem mestu, naj se sklep vlade na katerikoli način razveljavi. Kakor izjavljajo vladni krogi, ne bo prošnja dosegla uspeha, ker je vlada že sklenila, naj se reduciranje dodatkov s 1. avgustom striktno izjavi po celi državi.

PRETRES NOVEGA OBRTNEGA ZAKONA

Beograd, 28. julija. Po navodilu in na inicijativu ministra trgovine in industrije je prišla posebna strokovna komisija pretrasti načrt obrtnega zakona, ki naj velja za celo državo. Koncem avgusta se sestane ta komisija z ostalimi strokovnjaki v Zagrebu, za kar bo dr. Krajč izbral združbo stiltzacijske. V ministrstvu trgovine izjavljajo, da bo ta zakon uredil tudi odnose med poslodavci in nameščenimi, po drugi strani pa tudi odnose nameščenecv in poslodavcev napram državi.

ŠTEVILO PREBIVALCEV NA ČEŠKOSLOVAŠKEM

Praga, 28. julija. Po zadnjem uradnem popisu prebivalstva šteje Češkoslovaška 14.244.000, to je za 630.000 več kot pred petimi leti.

Seja glavnega odbora radikalne stranke

Seja naj v zadnjem hipu poskusi preprečiti razcepljenost radikalov pri občinskih volitvah. — Nova poročila o terorju radikalnih oblasti.

Beograd, 28. julija. Danes dopoldne se je vršila v predsedništvu radikalnega kluba seja glavnega odbora narodno-radikalne stranke, ki so ji med drugim prisostvovali tudi ministri Uzunović, Maksimović in Perić, predsednik Narodne skupščine Trifunović in radikalni prvaki Aca Stanićević. Namen sestanka je, da prepreči oddvajanje liste radikalne stranke v poedinah občin Srbije in Crnogore, zlasti pa oddvajanje akcije Bobića v Beogradu. Radikalni prvaki se zavedajo, da bi mogli v slučaju oddvajenega nastopa v Beogradu izgubiti prestolico ter s tem utrpeti moralni udarec, ki bi ne bil brez posledice na moč in nadaljno usodo narodno-radikalne stranke. Čim dalje večja trenja med beogradskimi radikali so izzvala v notranjosti Srbije globoko nezadovoljnost ter povzročila nove pojave razdrobljenosti. Zato poskušajo radikalni prvaki doseči spravo in kompromisno rešitev za vsako ceno. V nasprotnem slučaju bi bilo ogroženo edinstvo stranke in tudi kompaktnost radikalnega poslanskega kluba.

Danes zvečer odpotuje minister agrarne reforme dr. Šibenik na Bled, da predloži kralju zakonski načrt o agrarni likvidaciji v Dalmaciji v predskajitju. Dr. Šibenik je izjavil vašemu dopisniku, da so nekatere vse vesti o dozdavnih nezadovoljnostih poslancev H-S z njegovim načrtom. Ni drugega načrta agrarne reforme, ki bi v taki meri zadovoljeval interese vseh Slojev, kakor je načrt, ki ga je baš izdelal za Dalmacijo.

Ob 18. bo finančni minister dr. Ninko Perić sprejel novinarje, da jim izroči neke izjave in informacije o resorčnih vprašanjih finančnega ministrstva.

V Davidovičevem klubu v Narodni skupščini razkazuje davidovičevski poslanec prisotnim novinarjem poročila in izjave, ki jih sprejemajo o terorju državnih oblasti nad njihovimi somišljeniki. Davidovičevci pričakujejo povratka svojih delegatov, ki so jih poslali v razne kraje, da se na lico mesta prepričajo o terorju. V Caribrodu je bilo aretiranih 10 Davidovičevih pristavev, pod pretvezo, da so bili v stikih z bolgarskimi četniki.

Kako je bila razpuščena Orjuna

Razpust je bil izveden v Ljubljani in na deželi brez incidentov. — Oblasti niso mogle zapleniti niti premoženja niti praporov. — List „Orjuna“ bo še izhajal.

Včeraj smo kratko javili, da je včeraj popoldne ljubljanska policija na podlagi ministrskega odloka izvršila razpust Orjune v Ljubljani oblasti.

Na podlagi časopisnih in drugih obvestil je bilo zadnje dneve pričakovati, da se v najkrajšem času izvrši razpust oblastnega odbora »Orjuna« in vseh krajevnih organizacij v ljubljanski oblasti, nekatera poročila po se celo trdila, da se razpust »Orjuna« v vsej Sloveniji, torej tudi v mariborski oblasti, kar so zlasti želeli slovenski klerikali.

Mariborska »Orjuna« ni razpuščena, pač pa so bili vodilni funkcionarji njenih organizacij pozvani k pristojnim političnim oblastem, kjer so bili opozorjeni na razpust ljubljanske »Orjune« s pristavkom, da naj ne uprizarjajo nikakih protestnih akcij.

Ljubljanska Orjuna, ki je bila na razpust svedea pripravljena, zato včeraj ni bila prenešana. Organi ljubljanske policije so včeraj dopoldne po Ljubljani in okolici vredali odgovornim in pooblaščenim zastopnikom Orjune, to je oblastnega odbora in sedemih krajevnih organizacij pozivajče, da se morajo takoj zgledati na policijskem ravnanstvu in pri pol. svet. g. Kokalju.

Pozivnice so prejeli podpredsednik oblastnega odbora dr. Joško Cepuder, ker je bil predsednik inž. Marko Kranjc odsoten na dopustu v Dalmaciji in predsedniki sedmih krajevnih organizacij: 1. Slavko Pretnar za »Orjuno« Ljubljana, 2. Franjo Cvetko za Šiško, 3. Tone Javornik za Krakovo-Trnovo, 4. Edvard Roš za St. Peter-Vodmat, 5. Lipe Kosec za Vič, 6. Janez Polarec za Moste in 7. Akademika Orjuna, katere za stopnika pa radi poititne ni bilo v Ljubljani.

Na policijskem ravnanstvu so jih zadrževali glede premoženjskih razmer organizacije, glede blaajniški knjig, društvenih zapisnikov, korespondence in zlasti, kje se nahajajo društveni prapori. Nato so jim vročili dekrete o razpustu Orjune. Dekreti se glase:

Po odloku ministrskega sveta od 29. junija 1926 imajo se radi protizakonitega oboroženega napada Orjuna na policijo na Vidovdan 1926 v Ljubljani razpustiti ljubljanski oblastni odbor Orjuna in vsi mestni (krajevni) odbori Orjuna njegovega področja ter ustaviti vsako nadaljnjo njihovo delovanje.

Vsled tega je glasom odloka velikega župana ljubljanske oblasti Pov. S. br. 285 z dne 26. julija 1926 po naredbi gospoda ministra za notranje zadeve K. broj 1658 in Pov. K. broj 1241 na temelju št. 24 zakona z dne 15. nov. 1867 drž. zakona št. 134 razpušča naslednje društvo in prepoveduje vsako nadaljnje delovanje in vsak javni nastop te organizacije, kakor tudi vsako nošenje društvene uniforme po članih razpuščene organizacije.

O tem se obveščate s pripombo, da se hkrati pooblašča tukajšnji uradni gosp. policijski svetnik Kokali, da glede imovine razpuščenega društva postopa po nrednih št. 27 društ. zakona. — Politijski direktor dr. Guštin.

Na policijsko so obenem voditelje Orjune opozorili, da se ne smejo člani ljubljanske Orjune oficijelno udeležiti velike svečanosti 1. avgusta v Kranju povodom odkritja spomenika kralju Petru.

Vest o razpustu se je hitro raznesla po Ljubljani. V ucijskoizdatnih krogih je izzvala trpkost — satirne in ironične komentare. Sprežilo se je vprašanje, ali se smejo že nadalje nositi znaki, ker teh razpustitveni odlok ne omeja in ne pre, oveduje. Neki policijski stražnik je bil namreč tako službeno goreč, da je hotel odstraniti nekemu članu Orjune tudi znak iz gumbonca.

Ob 3. popoldne je prišel pol. svetn. Kokalj z dvema agentoma v Učiteljsko tiskarno, kjer ima uredništvo lista »Orjuna« svojo sobo, ki je obenem služila za sestanke in seje oblastnega odbora. Uradno poslovanje je trajalo približno poldrugo uro. Policija je dobila 2 društveni štampiljki in 41 Din gotovine, nakar je lokalni začetnik, konzorcij, ki izdaja list »Orjuna«, je proti temu odločno protestiral, naglašajče, da sta lokal in opravila njegova last. Uredništvo pa je končno spravilo svoj uredniški inventar na hodnik, nakar je bila soba uradno zapeteljena.

Istočasno, kakor v Ljubljani, so pristojna sročja poglavarstva izvršila po nalogu velikega župana tudi razpust zadevnih krajevnih organizacij. Skupno je razpuščenih 63 krajevnih organizacij Orjuna v ljubljanski oblasti.

V kolikor so danes dopoldne prispela poročila z dežele, se je razpust krajevnih organizacij Orjune povsod izvršil mirno in brez vsakega incidenta. Doslej izvršene hišne preiskave so bile povsod negativne. Nikjer niso našli niti ene puške, niti kakke bombe, pa tudi denarja ne in praporov!

List »Orjuna«, ki je last posebnega konzorcija, bo še nadalje neovirno izhajala.

Naša pogajanja s Francijo

Beograd, 28. julija. Naša delegacija za trgovinske pogodbe s Francijo, Belgijo in Anglijo pod vodstvom Save Kučića in Milana Todorovića odpotuje koncem tedna v Pariz. Finančni minister je pooblastil delegacijo, da sme v sporazumu s poslanikom Gjurićem urediti tudi naše vojne dolgov. Francoska vlada je obvestila našo vlado, da je radi poplavi in škode, ki smo jo utrpeli v Baški in v Banatu, pripravljena še počakati in da v vprašanju ureditve vojnih dolgov ne želi delati svoji prijatelji v tem hudem času nikakih težkoč.

UKINJENJE UMETNISKEGA ODDELJENJA

Beograd, 28. julija. »Pravda« poroča, da bo ukinitveno umetniško oddeljenje prosvetnega ministrstva ter dodeleno obćemu oddeljenju.

1 avgusta v Kranju odkritje spomenika kralju Petru

Preokret v vprašanju slovanskega bogoslužja

Senzacionalen članek »Frankfurter Zeitung«. — Vatikan in škofoje so pristali na splošno uvedbo glagolice v Jugoslaviji. — Pot k ujedinjenju katoliške in pravoslavne cerkve.

Beograd, 28. julija. »Frankfurter Zeitung« objavlja dolg članek o odnosu med državo SHS in Vatikanom. V tem članku se govori o neki na široko zasnovani akciji rimske kurije, ki se kaže nasloniti na hrvaški episkopat in s pomočjo slovanskega bogoslužja v katoliški cerkvi oslabiti pravoslavno cerkev in izvesti njeno ujedinjenje s katoliško cerkvijo v duhu Strossmayerjeve ideje. Članek ni brez tendence. Na koncu trdi, da bo v veliki meri odvračeno od spetnosti katoliških škofov, vali se bo državo in narodno edinstvo izkazalo kot kažipot tudi cerkvenega ujedinjenja.

»Frankfurter Zeitung« piše: »Zdi se, da je Rim trenutno adut v Jugoslaviji. Še niso spravljene nettunske konvencije pod krov, že prihajajo v svet poedinosti o pogajanjih z Vatikanom, ki zaslužijo ne samo v katoliškem svetu, nego daleč izven njega resno pažnjo, ker so v gotovem oziru pozvana, da vplivajo na nadaljnji kulturni razvoj južnozpadne Evrope. Kraljevina SHS je postala po polomu ruske teokracije vodilna pravoslavna država. Ta država se smatra obvezno, da podpira z vsemi državnimi sredstvi vse težnje pravoslavne cerkve, ki jih je doslej podpirala Rusija. Govori se tudi o nekakem nasledstvu Rusije. To častiljublje ne izhaja samo iz političnih motivov, nego je brez dvoma gojilo vodilni cerkveni krog. Vendar Jugoslavija ni čisto pravoslavna država, kakor je bila predvojna Srbija, nego je s 14 katoliškimi škofi zapletena v interesno sfero rimske kurije. Beograd je postal sedež papeževge nuncija, katoliški škofoje pa se vsako leto sestajajo na konferencah, na katerih razpravljajo o pravnih temeljih svoje cerkve v novi državi.

Zaupnica Poincareju

Pariz, 28. julija. Nova vlada je dosegla v zbornici velik uspeh. Pri glasovanju o zaupnici je zbrala 358 glasov za sebe proti 131 glasovom opozicije. Pri sledečem predlogu, ki ga je stavil Poincare, s katerim zahteva nujnost in skrajšani postopek za vse predloge glede novih državnih dohodkov, je glasovalo za vlado 413 poslancev, proti pa 31.

Za ponedeljek se pričakuje prihod belgijskega ministra Vandervelda, ki bo razpravljajal s Poincarejem o skupni akciji v korist francoskega in belgijskega franka.

Iz domače kronike

Ljubljana, 28. julija. Z dozorevanjem poljskih pridelkov so stopili v akcijo tudi že mali tatovi, ki prihajajo na večer in v zgodaj jutraj na polje v ljubljansko okolico in odnašajo s tujih njiv razna živila. Kradajo po večini solato, kumare, v zadnjih dneh pa je bilo po njivah ob Gradaščici, v Rožni dolini ter v Šiški pokradenega tudi precej krompirja. Poljski čuvaji, ki ne morejo biti povsod in katerim se znajo tatitci sprtno umikati, jim ne morejo do živeza. Zato so pričeli lastniki posameznih njiv samih skrbeti, da tatarve odpotje po svojih uslužbenih ter da jih sami izroče roki pravice.

Posestnika Ivana Oblak na Tržaški cesti št. 22 je našla pred nekaj dnevi svojo njivo ob Gradaščici že dobro prekopano in oropano krompirja. V večer, da bodo tatovi prišli še po ostali krompir na sosednji njivi, je poslala včeraj zvečer pogledat tja svojega hišaka, ki je res zasačil na njivi 5 do 6 mladoletnih deklic, ki so pa pred njim naglo pobegnile in se poskušale skriti v grmovju ter v travi. Posrečilo se mu je vjeti le eno, neko L. s Starega trga, ki jo je odvedel domov svoji gospodinjji. Deklica pa se je znala imenito zavarovati, kar je tudi za ostale navedla napachen naslov. Zadržjo je Oblakova prijavila policiji, ki zdaj išče male tatice.

Na deželi je pričela s svojimi »delovanjem« zopet rafinirana vlomilska družba. Zadnje čase je prišlo iz zaporov na prosto nekaj znanih nevarnih vlomilcev, ki očividno ne morejo odoleti mikavnosti apaskega življenja. Zato so se kaj hitro znašli in v kratkem času je bila svedrovska družba stvorjena. Svoj del imajo brzokne v Ljubljani, razne pomagace, instruktore ter vlomilsko orodje pa so dobili od tam preko najbrže iz Trsta.

Čulo se je, nadaljuje »Frankfurter Zeitung«, da so bila pogajanja radi spora glede zavoda sv. Jeronima v Rimu prekinjena in da se bodo v kratkem nadaljevala. Kot kardinalna točka pogajanj med Beogradom in Vatikanom se je pojavila zahteva po slovanski liturgiji. Trdovratni zagovornik latinskega bogoslužja nadškof dr. Sarič iz Sarajeva je moral umolkniti in večina škofov je sprejela zahtevo po staroslovenskem bogoslužju, ki so ga prej zantevali samo nacionalni laički krogi. Preje se je ta zahteva postavljala le za nekatera dalmatinska obćja, sedaj se zahteva za celo državo. V Zemunu je bila nedavno postavljena spominska plošča, na kateri stoji zapisano, da je bila jubilejna maša o priiki tisočletnice prvega hrvaškega kralja Tomislava darovana v slovanskem jeziku. Povsem verjetno je, da so škofoje postopali po široki zamisli rimske kurije, ki izrabljajo slabost pravoslavne cerkve, da premoti shizmo in razkol med pravoslavno in katoliško cerkvijo. Povratek vzhodne cerkve v rimsko kurijo, ta misel vodilja škofa Strossmayerja in Rusa Vladimirja Sjoljeva, je blizu. Z uvedbo slovanskega bogoslužja naj bi Jugoslavija v tem oziru prevzela nekako vodstvo.

K zaključku omenja list, da bo to vprašanje postalo za 600.000 katoliških Nemcev in 400.000 katoliških Madžarov v Jugoslaviji usodno. Ali se bo tudi tu uporabila jugoslovenska liturgija? Ali se bo cerkev pridružila tistim, ki hočejo uničiti nacionalne posebnosti narodnih manjšin in jih žrtvovati ujedinjenju? Te manjšine polagajo svoje nade v nemške katoliške kroge, ki so v tem pogledu storili potrebne korake.

Kronika beleži že lepo število vlovov v razne trgovine, gostilne in privatna stanovanja na deželi, ki kažejo prav dolečno, da so bili izvršeni vsi od istih zločincev. V noči na torek so prišli vlomilci v Kamnik, baje trije po številu in so oprezno ogledovali po mestu. Sukali so se največ okrog železnice postaje, vendar prvi hip niso zbudili zuma. Pozneje pa je bilo že prepozno, kajti ponoči so navrtali pisarniško blagajno in odnesli okrog 5000 Din. Njihovo delo je bilo strokovnjakso, kajti upirali se jim ni mogla niti wertheimerica. Med »psolom« se je eden zločincev pošteno ranil, kar je razvidno iz krvavih sledov na blagajni in na tleh. Kam so se tatovi umaknili, se doslej še ni moglo dognati.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Invest. pos. iz leta 1921 denar 73, Konvertirano posojilo iz leta 1895 —, Zast. listi Kranjske deželne banke denar 20, blago 22, Kom. zadolžnice Kranjske deželne banke denar 20, blago 22, Celjska posojilnica d. d., Celje 193, 196, Ljubljanska kreditna banka Ljubljana 175, 195, Merkantila banka Kočevje 90, 96, Prva hrvaška štedionica, Zagreb 865, 868, Slovenska banka d. d., Zagreb 49 —, Kreditni zavod za trg. in ind. Ljubljana 165, 175, Združene papirnice Vevče, Goriciane in Medvode d. d., Ljubljana 102, Stavbna družba d. d. Ljubljana 55, 65, Sešir, tovarna klubukov d. d., Škofja Loka 103, 104.

ZAGREBSKA BORZA.
Devize: Dunaj (denar) 799.25, (blago) 803.25; Berlin 13.495, 13.535; Italija 179.42, 180.62; London 275.05, 276.25; Newyork 56.468, 56.768; Pariz 136.47, 138.47; Praga 167.38, 168.38; Curih 10.948, 10.988.

Valute: Italija 182.40—183.60.
Efekti: 4% invest. posojilo 1921 73 do 74; 2½% drž. rente za ratnu stetu 293—295, 294—295; Ljubljanska kreditna 175; Hrv. eskomptna banka 100—100½; Kreditna banka, Zagreb 102—104; Hipotekarna banka 53½—56; Jugobanka 92½—93; Praštedia ona 870—875; Slovenska banka 50—51; Eks. ploatacija 13—15; Drava d. d. Osijek 205; Sečerana, Osijek, 265—270; Isis d. d. 51 do 54; Nihag 19; Gutman 195—200; Slaveks 117; Slavonija 31—32; Trboveljska 340 do 345; Union, paromlin 300—340; Vevče 102 do 105; Agraria 40—41.

INOZEMSKJE BORZE.
— Curih: Beograd 9.11; Pariz 12.40; London 25.1275; Newyork 516.75; Milan 16.25; Praga 15.30; Dunaj 73.0625.
— Trst: Beograd 55—55.40; Pariz 78.50 do 79; London 151.90—152.30; Newyork 31.20—31.35; Praga 92.50—92.90; Curih 604 do 607; Dunaj 441—444.

Zatiranje slovanskega časopisja v Italiji

Zloraba zakonov. — Neutemeljene konfiskacije. — Preganjanje novinarjev. — Razmere so postale neznošne.

Trst, koncem julija.
V četrtek 15. t. m. je bil zaplenjen dnevnik »Edinost« v Trstu, istega dne tudi slovenski tednik »Mali list«. Enaka usoda je doletela naslednji dan drugi slovenski tednik »Novice«. V nedeljo 18. t. m. je bila zopet zaplenjena »Edinost«, v četrtek 22. t. m. »Istarska Riječ«.

Odgovorni urednik »Istarske Riječi« je razen tega bil od tržaškega prefekta »posvarjen«, češ da list objavlja neresnične vesti in tendenciozne pripombe, ki so takšne, da lahko povzročijo nevarnost za javni red, in da sledi list smernicam, ki niso v skladu z načelom nacionalne discipline, katere se mora tisk v prvi vrsti držati. Svoj ukrep je tržaški prefekt utemeljil z dejstvom, da je bila »Istarska Riječ« iz omenjenih vzrokov že 16 krat zaplenjena.

Tako svarilo ima lahko najhujše posledice za list. Ako je bil namreč odgovorni urednik, ki mora po novem tiskovnem zakonu biti obenem glavni urednik ali ravnatelj lista, dvakrat posvarjen od prefekta, mu sme le-ta odvzeti kvalifikacijo za odgovornega urednika. Da, še več, prefekt sme celo odreči priznanje novega odgovornega urednika, ki bi stopil na njegovo mesto, tako da je z drugim posvarilom list obsojen na smrt.

Doslej sta bila posvarjena dva slovanska lista: »Goriška Straža« od videmskega in »Istarska Riječ« od tržaškega prefekta. Razen tega sta tudi »Edinost« in »Novice« prejele od prefekta »nežen milijaje«, naj primerno spremenita način pisanja, sicer jih zadene enaka kazen.

Nad glavnim urednikom »Goriške Straže« pa visi tudi drugače danokolev meč. Čaka ga namreč še razprava pred prizivnim sodiščem v Trstu, radi nekega članka, kjer je izrazil svoj pripombi ob priliki govora poslanca dr. Besednjaka v rimski zbornici proti raznarodovalni šolski politiki italijanske vlade in omenjal obljube, ki so jih svojočasno dali slovanskemu prebivalstvu, ki je po nesreči prišlo pod Italijo, razni ministri, ministrski predsedniki in sam kralj. Radi tega članka, se je moral že takoj po objavi (kajti v zadevah tiskovnih prestopkov je sedaj v Italiji uvedeno najhujše postopanje »per direttissima«) zagovarjati pred goriškim sodiščem, ki pa ga je kljub nekvalficiranemu nastopu državnega pravdnika oprostilo. Proti oprostini razsodbi je vložil državni pravdnik priziv.

Manj srečen je bil znani slovenski pisatelj France Bevk, ki ga je isto sodišče obsodilo na štiri mesece ječe, ker je objavil v humorističnem tedniku »Čuk na palci«, čigar urednik je bil, nedolžno pesem z nasveti za vojaške novince, ki pa jo je državni pravdnik smatral kot razžalilno za italijansko vojsko. Prizivno sodišče v Trstu je obsodbo potrdilo in ubogi Bevk sedi že tretji mesec v zaporu. »Čuk na palci« pa je moral prenehati izhajati, ker prefekt neče potrditi drugega odgovornega urednika.

Po najnovejšem zakonu o štedenju so morale tržaška »Edinost« in »Novice« ustaviti izdajo dvotedenske priloge »Za našo dečo«, ki je imela nadomestiti pouk v slovensčini, ki je bil docela odpravljen iz ljudske šole.

Zaplemba listov so na dnevnem redu in se vršijo na podlagi občinskega in pokrajinskega zakona, ki se v zadnjih časih zlorablja v najrazličnejše namene. Na podlagi tega zakona, ki pravzaprav določa le delokrog pokrajinskim prefektom, se plenijo listi, se izdajajo jezikovne naredbe in se sploh urejuje vse javno življenje. Zaplenjajo se vse vprek vsi slovenski in hrvaški listi, nekateri celo po sedemkrat zaporedoma, kakor tednik »Novice« leta 1925.

Uredništvo prejme odlok, ki odreja zaplenbo, včasih tiste tedne dni po zaplenbi, tako da je nova izdaja lista docela nemogoča. Skoda, ki jo tako trpijo listi, je naravnost ogromna, nevolja med slovenskim prebivalstvom pa narašča od dneva do dneva. Razmere so hujše kakor v času, ko je obstajala v zased. ozemlju preventivna cenzura in ko so izhajali slovenski listi bolj pobeljeni, kakor potiskani. Kot vzroke zaplenbe navajajo oblasti, da inkriminirani članki ne odgovarjajo resnici ali da lahko vzbudijo vznemirjenje med prebivalstvom. Tako so zaplenili predzadnjo številko »Novice« radi članka, ki je govoril o praških sokolskih slavnostih, češ da ni poročilo v skladu z resnico... Morda je prefekt imel tudi prav, kajti list ni niti omenjal aretacije goriških Slovencev, ki so se hoteli udeležiti praških slavnosti, in preiskav na stanovanjih oseb, o katerih je policijska olast sumila, da so bili v Pragi, čeprav so bili ves čas v Trstu ali so jih tiste dni celo kot rezervni častniki v vojaški službi v italijanski vojski.

Ako hoče list nastopiti dokaz resnice, kakor je to hotela »Goriška Straža« pri zadnjem procesu proti njenemu glavnemu uredniku, potem tega seveda ne dopustijo. Sploh vlada splošen občutek, da se navajajo vzroki zaplenbe le radi lepšega in da je oblasti le na zaplenbi brez pravega vzroka.

V tem oziru so bili celo bolj odkriti srčni znani trije prefekti videmske, tržaške in puljske pokrajine Pisenti, Crispo Momada in Giannoni, ki je oktobra meseca 1925 izdali znani odlok, da morajo vsi slovanski listi poleg slovenskega, odnosno hrvaškega besedila, objavljati tudi dobeseden italijanski prevod vseh člankov, dopisov, imseratov in obvestil v enaki velikosti kakor original.

In kakor da ne bi bila že gonja oblasti proti slovanskim listom zadostna, si osvaja jo to »pravico« tudi razni drugi elementi. Tako ustavljajo na pošti slovanske liste in naročniki, zlasti v Istri čakajo zamaš na list, ki so ga pravilno naročili in zanj plačevali tudi naročniki in ki je bil od upravnštva tudi poslan.

O ponovnih napadih na tiskarne, kjer se tiskajo slovanski listi, ne maramo govoriti. Predobro je vsem še v spominu naravnost bestialen napad fašistov na tiskarno »Edinost« v Trstu o priliki nameravanega atentata na Mussolinija. Do danes seveda ni bil nihče od napadateljev, ki stojijo v prvih vrstah tržaških fašistov, aretiran ali kaznovan. Ko pa je bil izvršen drugi atentat na Mussolinija, so sicer v Trstu zastražili poslopje »Edinosti«, zato pa se je vršil nemoten napad na Zadržno tiskarno v Gorici, kjer se tiska »Goriška Straža«.

Pritisk, pod katerim so morali do sedaj izhajati slovanski časopisi v Italiji, je bil vedno hud, v zadnjih dneh pa se je poostil. Morda je to prva posledica posvetovanja, ki so ga imeli tržaški, videmski, puljski in reški prefekti in fašistijski tajniki z ministrom za notranje zadeve Federzonijem v Rimu.

Seja občinskega sveta v Mariboru

Mariborski občinski svet je v torek nadaljeval svojo sejo, za katero je vladalo med občinstvom tudi to pot precejšnje zanimanje, vendar pa radovedneje niso prišli na svoj račun, ker se je poročilo kombiniranega odseka glede izprememb pri Mestni hranilnici obravnavalo v tajni seji.

V javni seji so bile rešene razne tekoče zadeve. Socialisti so zahtevali, naj občina takoj prične z zgradbo nove stanovanjske hiše, tako da bi ta bila najkasneje do 1. julija prihodnjega leta gotova. Stanovanjska hiša v Smetanovi ulici bo te dni dogotovljena. Z ozirom na krizo, ki je zavlada v mariborskem gledališču, bo župan na predlog socialistov sklical posebno anketo, da se to vprašanje pred širšim forumom razčisti. Stavniki Nekrep bo postavil v Smetanovi ulici štiri nove vile in je zato prošil za primerno spremembo stavbnega načrta. Mestni stavbni urad mora v dveh mesecih izdelati vse potrebne skice za stavbo nove ljudske in meščanske šole v magdalenskem predmestju. Poslopje sedanje dekliske šole se bo stavilo na razpolago državi za gozdarsko šolo, ki bi bila v Mariboru nujno potrebna.

Bivšo Kiffmanovo hišo na Slomškovem trgu, ki jo ima sedaj do konca leta v najemu finančna oblast, bo občina po poteku pogodbe spremenila v stanovanjsko hišo. Obrtno-nadaljevalni šoli, ki je lansko leto zaključila z velikim deficitom, se zagotovi

voja podpora v prihodnjem proračunskem letu. Za izvedbo kampanje, nabavo avtobusov in skoplinke se bo največ posvojilo v znesku 2.500.000 Din in se je veliki župan naprosil za dovoljenje najetja tega posojila. V svrhu podpiranja privatne stavbene podjetnosti je bil sprejet sklep, da bo občina interesentom, ki so potrebni podpore, prodajala stavbne parcele pod lastno ceno za 7.50 Din po metru. Za zgradbo modernih javnih stranišč je bil odobren kredit v znesku 450.000 Din.

Po rešitvi nekaterih manjših zadev je župan ob 7.10 zaključil javno sejo, nakar se je vršila še tajna seja, v kateri se je obravnaval predlog kombiniranega odseka glede sprememb pri Mestni hranilnici. Storjen ni bil še noben sklep, ker so potrebna še nadaljna posvetovanja. Za knjižničarja v Mestni študijski knjižnici je imenovan prof. dr. Janko Glaser.

Zopet žrtve Kamniških planin?

Kamniške planine, ki vsako leto zahtevajo svoje žrtve, in kjer se je tudi že letos ponesrečilo več turistov, so v minulem tednu najbrž zopet požrle mlado, nadebudo življenje. Od četrtka pogrešajo tehniko Pavla Šumana, sina šefa patentnega urada v Beogradu, dr. Janka Šumana iz Maribora.

Šuman je bil na letovišču v Logarjevi dolini. V četrtek je napravil izlet v gore ter odšel čez Pavličovo steno. Matkov kot in Mrzlo goro proti Železni Kapli. Od takrat manjka za njim vsaka sled. Vsa poizvedovanja so ostala brezuspešna in je vedno bolj verjetno, da se je smrtno ponesrečil.

Srezniki poglavar v Mozirju je takoj, ko je prejel obvestilo, da Šuman pogrešajo, odredil orožniške patrulje, ki so preiskale skupno s turistovskimi skupinami vse pogorje, toda doslej ni bilo mogoče najti niti katerega sledu.

Ako se je tehnik Šuman res ponesrečil, potem je legla v grob zadnja nada težko prizadete rodbine dr. Šumana. Letos maja meseca se je smrtno ponesrečil starejši sin, poročnik bojnega broda in eden naših najboljših letalcev, Ivo Šuman, ki je v Novem Sadu padel z letalom in obležal mrtve. Mlajši sin sedaj edini sin Pavle je študiral tehniko in je bil izredno nadarjen mladenič. Gimnazijo je absolviral v Mariboru z odliko in je govoril več jezikov perfektno.

Le malo made je, da bi bil še pri življenju, iskreno pa želimo, da bi se mada vendar uresničila.

Znižanje draginskih doklad javnim nameščencem in upokojencem

Finančna delegacija objavlja uradno: Kakor razvidno iz točke 5. sklepa ministrskega sveta z dne 23. t. m., je uveljaviti redukcijo s 1. avgustom t. l. Delegacija je bila o tem obveščena v soboto, 24. t. m. po zaključku uradnih ur, ko so bile doklade za avgust že likvidirane in po večini tudi nakazane v dosedajni neskrbeni izmeri. Ker se v tem smislu izdana nakazila v času, ki je ostal do 1. avgusta še na razpolago, iz tehničnih razlogov ne dajo več popraviti, in bi torej nastal zastoj v izplačilih, ako bi se še enkrat izvedla vsa procedura, dočim se zdi še manj oportuno, da bi se septembra odtegnila 2 obroka, je delegacija odredila:

- I. glede aktivnih nameščencev, 1. da realizirajo ustrezne odtegljaje za avgust sreski poglavarji. Šolska vodstva, davčni uradi, oddelki fin. kontrole in druge upravne enote, katerim je denar nakazan, da ga izplačajo svojim uslužbencem;
2. da ti organi po čerkovni položnici vrnejo pobrane odtegljaje državnim blaginjam;
3. da jim računovodstvo pravočasno dostavi vse potrebne podatke in sezname za izvršenje odtegljajev;

II. glede upokojencev, da se onim, ki bi se jim doklade itak že ne nakazale v skrbni izmeri, dostavijo individualni pozivi, da po priloženi položnici vrnejo preveč izplačane doklade.

Neprevedeni penzionisti po redukciji niso prizadeti.

Vsem, ki bi ne bil zanje prevzitek na dokladah za avgust, najpозnejše do 15. avgusta.

sta povrnjeni, se septembra brezposojno odtegne dvakratni znesek. Da ne pride do tega in do drugih komplikacij, se vsi udeleženci, posebno pa organi, omenjeni pod I/I se tem putem naprošajo, da se ravnajo po danih navodilih.

Delegat: dr. Savnik.

Nezadostna tujsko - prometna propaganda

Na nedavnem kongresu za pospeševanje tujskega prometa je bilo iznešenih mnogo pritožb o pomanjkanju primerne propagande v inozemstvu, in so se tozadevno storili važni sklepi, kojih uspehi se že kažejo.

Kako pomanjkljiva pa je še vedno naša propaganda v inozemstvu, kaže ta sledeča dva slučaja, ki jih beležimo po beograjski »Pravdi«:

Na naše poslanstvo v Parizu je prišel neki ugleden Francoz, ki je hotel svoje počitnice prebiti v naših letoviščih in je prošil, naj mu dajo vozni red, da ga malo preštudira. Bil pa je malo začuden, ko mu urednik odvrne, da na poslanstvu sploh nimajo voznega reda naše države. »Lepe prometne razmere morajo vladati pri Vas, ako nimate niti voznega reda«, pravi na to Francoz in gre. Razumljivo je, da je svoje nameravano potovanje v Jugoslavijo opustil.

Neki nizozemski novinar je hotel spoznati našo državo in je priredil potovanje v Jugoslavijo. Ko je prišel v urad za varovanje prtljage na železnici, so ga zavrnili, češ Jugoslavija je na Balkanu in tam principijelno ne prevzemamo zavarovanja, ker je riziko preveliko.

Pa si je mislil Holanec, da so morda samo pri njih tako slabo poučeni o tej državi in je potoval na Angleško, da od tam nastopi potovanje. Tamošnja zavarovalnica mu je zavarovala prtljago za vse države, toda za Jugoslavijo je moral plačati štirikratno normalno pristojbino. Na njegov ugovor so mu pojasnili, da je pač 90% verjetnosti, da mu morajo prtljago plačati, ako potuje po Balkanu.

Povsod imamo svoje konzulate, poslanstva in kdo ve, kaka zastopstva širom Evrope, a do danes se nismo uspeli tako daleč, da bi odstranili te pedsodke, ki so morda bili na mestu pred 50 leti. Tu čaka tujsko-prometne organizacije še mnogo teškega, a hvaležnega dela.

V nedeljo, 1. avgusta sokolski okrožni zlet v Št. Vid

Z otvoritvijo šentvidskega sokolskega letovišča in veliko narodno veselico. Odhod izpred Narodnega doma v Ljubljani ob 14. uri z godbo. Sokoli iz Kranja s posebnim vlakom ob pol 13. uri. Voznja polovična.

Osrednja Zveza javnih nameščencev in upokojencev za Slovenijo

prosi vse organizacije drž. nameščencev, ki pri njej niso včlanjene, na pomenek, ki se bo vršil v četrtek, 29. t. m. ob 20. uri v salonu restavracije »Pri levu« na Gosposvetski cesti.

Dnevni red: Rešitev vprašanja, kako naj se zadnji in vsem drž. nameščencem v Sloveniji dobro znani za člane Osrednje Zveze obvezni sklep uveljavi kooperativno tudi za organizacije, ki stoje izven Osrednje Zveze.

(Udružuje sodnikov, profesorjev, železniška stroka itd., zvaniki in služitelji vseh vrst drž. službe.)

Gle za dokončene sklepe, ki naj po skupni neuspehih tangirajo tudi širšo trenutno nezainteresirano javnost za skupne brige v eno samo vrsto!

Noben delegat, ki se je udeležil prvega sestanka, 24. t. m., naj ne manjka! Predsedstvo Osrednje Zveze.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: sredo, 28. julija 1926; katoličani: Viktor; pravoslavni: 15. julija 1926; Kiril i Julita; muslimani: 17. moharema 1345; židje: 17. aba 5686.

Jutri: četrtek, 29. julija; katoličani: Marta; pravoslavni: 16. julija 1926; Atinogen; muslimani: 18. moharema 1345; židje: 18. aba 5686.

DANASŠNJE PRIREDITVE.

Ljubljanski dvor: »Komedijski«. Kino Matica in Ideal zaprta.

Protestni shod UJNZ ob pol 20. uri v Mestnem domu.

DEZURNE LEKARNE.

Danes: Bohinec, Rimska cesta 24; Loustek, Resljeva cesta 1.

Jutri: Bakarčič, Karlovska cesta 2, Piccoli, Dunajska cesta 6.

Solnce zaide danes ob 19.33 in vzhaja jutri ob 4.40. Mesec vzhaja danes ob 21.56 in zaide ob 8.24, jutri vzhaja ob 22.24 in zaide v petek ob 9.41.

Sport

— Finančni efekt nedeljske nogometne tekme med Gradjanskim in Jugoslavijo v Zagrebu priča tudi s svoje strani o ogromni udeležbi na tekmi. Na vstopnini so kasirali namreč 194.830 Din. Po odbitju stroškov odpade 30 % preostanka na upravo Concordijinega igrišča, kjer se je tekma vršila, druga vsota pa se razdeli po določenem ključu med nogometni savez in podsavez.

— Se ena zmaga nad Angleži. V Dubrovniku se je včeraj vršila tekma v waterpolu med moštvo dubrovniškega sportnega kluba »Jug« in reprezentanco angleške mornarice, ki je vsidrana v gruškem pristaniku. Zmagali so v lepi igri Dubrovčani v razmerju 10 : 0.

— Ljubljanska nogometna reprezentanca, ki igra v nedeljo v Ljubljani za reprezentanco osiškega podsavca za kraj ljev pokal, bo v slučaju zmage igrala nato v Beogradu proti reprezentanci, ki bo zmagala v nedeljo v Splitu v tekmi med Splitom in Beogradom.

Brzjavljeno lastnega rokopa

O tej izjavi se je že mnogo govorilo in razpravljalo v znanstvenih krogih in pravzaprav ni več nova. Že leta 1902 je francoski elektrotehnik Laurant Semat iznašel aparat, s katerim je bilo mogoče brezžičnim putem prenašati rokopise na manjšo oddaljenost. Do danes se je posrečilo aparat, imenovan po izumitelju Semagraph, tako izpopolniti, da je možno prenašanje rokopisov na veliko oddaljenost. Aparat ima dva dela, enega za oddajanje, enega za prejemanje. Oddaja in prejem se vršita brezžičnim putem kot pri radiotelefoni. Vsek aparat ima kovinast valjar, ki mora biti enake velikosti pri oddaji in sprejemi postaji. Na valjku oddajne postaje se pritrdi zelo tenak list kosira in se nanj s posebnim črnilom napiše željeno besedilo. Črnilo je za električno strujo izolatorno. Na ta valjček s popisanim kosirnim listom se nato pritrdi poseben kovinasta igla, ki ima diamantno konico in se premika nato po valju. Konec igle je v zvezi z električnim tokom, ki se preprese na sprejemno postajo, kjer se vrši sličen proces. Igla na sprejemnem valju odčitkuje pisavo z oddajnega valja. Kadar zadene igla na oddajnem valju na črnilo, prekine tok seveda tudi na sprejemnem valju, kjer se na ta način točno odtisne original pisave.

Ravno tako se lahko brezžičnim putem razpošiljajo načrti, skice, zemljevidi itd., kar je posebna važnost n. pr. za slučaj vojne, ko bo možno vse načrte sovražnih postojank itd. poslati brezžičnim putem in v najkrajšem času. Pa tudi v trgovskem svetu lahko igra izum velikansko vlogo. Vsako ponorejanje podpisov na čehih bo izključeno, ker bo možno lastnorodne podpise brzjaviti v najoddaljenejša kraja. Izjajdba se do danes v praksi še ni uveljavila, brez dvoma pa si bo v kratki dobi utrla pot do praktične uporabe.

1 avgusta v Kranju odkritje spomenika kralju Petru

od glavnega mesta. Trgovina s kontinentom je tu zelo razvita in mesto je tudi središče različne industrije. Semkaj sta odpotovala še isti dan Grant in Nelly, da poiščejo zaklad. Dve uri pozneje so se pa tudi roparji odpravili v isti smeri na svojem avtomobilu. Prepričani so bili, da bodo prvi na licu mesta. Toda usoda je hotela drugače. Na pol poti se jim je pokvaril motor in trajalo je dobro uro, predno ga je šofer spet spravil v tek. Hawkins je bil v svoji onemogli jezi tako divji, da bi bil najraje vse razbiti. Jezil se je na nesrečnega šoferja, ki seveda ni bil kriv postanka in ki jim je razlagal, da se tudi najboljši motor, posebno pri preveliki hitrosti, rad pokvari.

Pa še nekdo tretji se je peljal v Harwich. To je bila princesa Sorija s svojimi indijskimi uslužbenci. Indijec, ki je bil Grantu neprestano sledil, je poslušal, ko je kupil vozno karto na londonskem kolodvoru in je zvedel, da se peljeta Grant in Nelly v Harwich. Takoj je javil to svoji gospodarici in Sorija je enako, kakor so napravili Hawkins in njegovi tovariši, vzela svoj avto ter se s tremi svojimi služabniki odpravila v Harwich. Sredi poti je njen avto prehitel Hawkinsovega, ki je stal ob robu ceste in ki ga je šofer popravljal. Niti eni, niti drugi avtomobilisti niso imeli pojma, da hite istemu cilju nasproti in da zasledujejo iste osebe.

P. Ripson: 22

„Na pragu smrti“

Kinoroman.

Nelly in Grant sta sedela na terasi kavarni in se nič hudega sluteč pogovarjala, med tem ko sta dva, drug drugemu popolnoma neznanca moška ju oddalec opazovala.

Nelly je povedala Mr. Grantu, da je Pool umrl, da ji je zapustil pismo, v katerem ji je govedal za skrivališče Deckerjevih zakladov in skrivnostnega boudala. Grant ji je šele verjel, ko je pokazala pismo in njega ovitek s peterimi Poolovimi pečati.

»Mr. Grant,« mu je dejala, »vem, da zame ne gojite nikakih čustev, vem da ste energičen, pogumen in vseskozi pošten človek in da ste s svojo nevesto doživeli težko nesrečo. Jaz sem propadla. Toda enkrat ste mi rešili življenje, zato se vam hočem izkazati hvaležno. Pool je mrtve. S premoženjem, ki mi ga je zapustil v draguljih, hočem pričeti novo življenje. Vam pa hočem dati bodalo in tako pomagati k vaši sreči. Bojim se sama iti k temu Mr. Timu, ki ga nič ne poznam. Pojdva skupaj tja, jaz zaupam v vas. Povedal nama bo skrivališče zaklada, jaz bom vzela dragulje, vi pa bodalo in potem se najina pota ločijo za vedno. Če vam

je prav, se nemudoma podava k Mr. Timu.

Rečeno, storjeno. Grant je plačal kavo in odšla sta do prvega postajališča cestne železnice ter se odpravila v Dyke - Street. Vstopila sta v prvi voz in ko se je tramvaj že pomaknil naprej, sta skočila v drugi voz še dva potnika, eden Indijec, drugi pa član Poolove tolpe.

Mr. Tim je stanoval v petem nadstropju velikega poslopja in bil je zelo začuden, ko sta se dva neznanca prijavila.

— »Česa želite?« je vprašal neznanca.

— »Imam pismo od Poola,« je odgovorila Nelly.

— »Ali ga lahko dobim?«

— »Hočem vam ga čitati.«

— »Čitati znam sam in razen tega hočem videti, če je to njegova pisava.« Ker brez Timu pismo ni imelo nobene vrednosti, mu ga je Nelly pomolila. Ko je Tim čital pismo, sta Grant in Nelly molče čakala.

— »Kdo je ta gospod, ki je z vami?« je vprašal Tim.

— »Saj vas to nič ne zanima,« je odgovorila Nelly. »On je moj zaupnik, drugače ga ne bi bila privedla s seboj. Lahko pred njim govorite odkrito, ravnotako, kakor če bi bila sama.«

— »Prav imate,« je odgovoril Tim; »to so vaše zadeve, ki se mene nič ne tičejo. Pool je pustil pri meni za vas pa-

pir, ki vam ga hočem izročiti.«

Tim je odprl predal svoje miznice in izlekel iz kupa časopisov, papirjev in knjig listič, na katerem je bila neka risba, ter ga izročil Nelly. Risba je predstavljala geografsko karto, načrtano s par potezami. Zgoraj je stala beseda Harwich, pod njo pa je bil narisani mestni del s par ulicami, prekopom in mostom. Spodaj je stal napis: »Tri in pol metra od južnega konca mosta proti zapadu za tretjim stebrom žične ograje.«

Grant in Nelly sta spoznala, da je na ta način točno določeno mesto, kjer je bil Pool zakopal svoj zaklad.

Nelly se je zahvalila Timu za uslugo in odšla je z Grantom. Indijec, ki ni čakal daleč od hiše, jima je sledil, dočim se je možak Poolove tolpe vrnil nazaj v vilo roparjev in tam javil Hawkinsu, da se je Nelly sestala na cesti z nekim možakom, ki bo po vsej priliki menda Američan, da sta nato odšla skupaj k Timu, ostala tam deset minut in zopet potem skupaj odšla.

Hawkinsu, ki je po Poolovi smrti prevzel vodstvo in reorganizacijo vse roparske družbe, se je zdela stvar zelo sumljiva. Zato se je nemudoma podal k Timu ter ga vprašal, v kakšni zvezi je z Nelly in kaj kuje za njegovim hrptom z njo.

— »Prav ničesar ne kujem zoper nikogar. Pool mi je poveril neko naročilo za Nelly in to sem izvršil. Kar sem

bil Poolu pred njegovo smrtjo obljubil, sem držal in s tem je stvar urejena. Nikomur nimam ničesar več reči, tudi tebi ne.«

Toda Hawkins s to izjavo ni bil zadovoljen. Toliko časa je silil v Timu, dokler mu ta ni priznal, da je dal Nelly načrt, po katerem bo našla skrivališče zaklada, katerega ji je bil Pool zapustil.

»Ti prokleti norec ti, samo tak tepec kakor si ti, more storiti kaj takega. Mesto da bi sam poihel po dragulje in jih razdelil med nas, jih meni nič, tebi nič velikodušno podariš te ženski. Ali ne veš, da predstavljajo ti dragulji milijonsko vrednost in da bi lahko z njimi mi vsi tako obogateli, da mirno živimo do konca svojih dni. Hitro vzemimo avto, skušajmo prehiteti Nelly in njenega pomagajca, odnesimo dragulje in izginimo.«

Ko je Tim začul, da so dragulji tako velikanske vrednosti, niti trenutka ni pomišljal. Hitla sta v prvo telefonsko govornico in telefonirala šoferju, naj jih pride takoj čakati pred Poolovo vilo in naj se pripravijo na daljše potovanje in vzame dovolj bencina s seboj.

12. poglavje.

Boj za zakopani zaklad.

Harwich je pristanišče ob Severnem morju, na severo - zapadu Londona, kakih sto dvajset kilometrov oddaljeno

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 28. julija 1926.

— **Zahvala Jugoslavije Čkoslovaški.** Zunanji minister dr. Nišić se je zahvalil Čkoslovaški vladi za izjavo sočutja povodom katastrofalnih poplav.

— **Razvrstitev učiteljev.** V prosvetnem ministristvu sestavljajo razvrstitev učiteljev v novem šolskem letu tudi za Hrvaško, Slavonijo in Slovenijo. Učitelji v Srbiji so že razvrščeni. Pri novi razvrstitvi hoče ministristvo popraviti vse krivice, ki so se godile učiteljskemu za časa Radicevega ministristva. Razvrstitev bo končana sredi avgusta.

— **Podpora za siromašno decu.** Ministristvo socialne politike je namenilo v letošnjem proračunu kot podporo za siromašno decu 1.300.000 dinarjev. Ta kredit je razdeljen po pokrajinah tako, da dobi Srbija in Črna gora 600.000, Bosna in Hercegovina 180.000, Dalmacija 100.000, Hrvatska in Slavonija 180.000, Slovenija 100.000, Banat, Bačka in Baranja pa 80.000 dinarjev.

— **Nov srbohrvatski slovar.** Prosvetno ministristvo je dalo Jugoslovanski akademiji znanosti v Zagrebu 50.000 dinarjev kot podporo za izdajo novega srbo - hrvatskega slovarja.

— **Mednarodni dijaški kongres v Sremskih Karlovcih.** Izvršni odbor mednarodnega dijaškega podpornega društva je razdelil svoje poslovanje na pet komisij. Prva komisija prevzame dijaško samopomoč, druga vprašanje položaja tujih dijakov, tretja odnose med zapadom in vzhodom, četrta vprašanje ruskih dijakov in peta vprašanje bodočega delovanja mednarodne dijaške zveze. Komisije so začele poslovanje danes. Slovanske skupine so predložile izvršnemu odboru kongresa svoj blok, čigar predsednik je II. Živanović, podpredsednik Jan Paražinski (Poljak), tajnik pa Vorotiljev (Rus).

— **Razveljavljena obsodba novinarja.** Letos spomladaj je bil novinar Josip Vuković, urednik bunjevškega glasila »Nevena«, radi protidržavne propagande obsojen na en mesec ječe in 2000 dinarjev globe. To dnu je vrhovno sodišče obsodbo razveljavilo ter novinarja oprostito, ker pisave lista, ki je kritiziral razmere v državi, ni smatrali za protidržavno propagando, radi katere ga je državno pravništvo obtožilo.

— **Pogrešani vladni svetnik dr. Milko Lubeč.** Ker se širijo v Ljubljani in tudi drugje neosnovane govorice, katere so celo objavili nekateri dnevniki, smo od sodnikov dr. Lubeča naprosili za objavo pojasnila, da se trupe pogrešanega navzile vsemu trudu dozdaj še ni našlo, ker je letos izredno mnogo snega v planinah. Da bi bil dr. Lubeč še med živimi, je žal popolnoma izključeno in so vse tozadevne govorice ne samo brez podlage, temveč tudi netaktne in nezmislne.

— **III. Kongres Saveza tipografskih radnikov Jugoslavije** je včeraj po osemindnevni zasidani dovršil svoje delo. Sprejetih je bilo več važnih izjememb, tičočih se notranje organizacije. Na mednarodni kongres, ki se vrši meseca septembra v Londonu, odposlje svojega delegata in je bil v to določen G. B. Jošt iz Zagreba. Za predsednika nove centralne uprave je bil izvoljen G. J. Linhard (Zagreb), podpredsednik J. Ramljak (Sarajevo), tajnik K. Jošt (Zagreb), Slovenske tipografske organizacije zastopa v Savezu g. Dragotin Kosem iz Ljubljane.

— **Jugoslovanski mornarji zmagali v veslanju nad Angleži.** O priliki poseta angleškega brodograditeljskega društva v naših pristaniščih se je vršilo v nedeljo popoldne v Boki Kotorski tekmovalno veslanje med našimi in angleškimi mornarji. Vsaka stranka je postavila 6 čolnov. Proga je merila poldrugo morsko miljo. Jugoslovanski mornarji so zmagali na vsej črti ter zasedli 6 prvih mest. Prvi je bil čoln komande strokovnega orožja pod vodstvom mornarja Galibarija, ki je dosegel cilj v 11 min. 10 sek. Tekma je pokazala veliko premoč jugoslovanske mornarice. Angleži so bili naravnost presenečeni nad spretnostjo in izvežbanostjo naših mornarjev ter so se o njih zelo pohvalno izražali.

— **Veliko podzemeljsko jamo** so se dne slučajno odkrili v Srbiji v bližini Kruševca. Neka orožniška patrulja je zapazila v bližini velike skale ovek vhod. Orožniki so sprva mislili, da so našli kakšno naravno skrivališče temnih elementov ter so začeli previdno in z naperjenimi samokresi plezati v duplino. Toka kmalu so začudeni obstali. Nahajali so se v veliki jami, v kateri je odsevala modrikasta luč. Sredi jame, ki je nad 4 metre visoka in 15 metrov dolga, teče potok, v katerem je polno človeških ribic. Vest o tej nenavadni najdbi se je kmalu raznesla po mestu in okolici in vse je drvelo, da vidi to naravno, doslej nepoznano čudo. Za zadevo se zanimajo tudi strokovnjaki in bo to dni odšla večja skupina raziskovalcev iz Beograda v Kruševac, da jamo natančne preišče.

— **Narodne straže proti razbojnikom.** Ker se v Bosni in Črnagori vedno bolj množijo roparski napadi in se pojavljajo cele roparske družbe in so varnostne razmere v nekaterih krajih skrajno slabe, je domače prebivalstvo ustanovilo posebne narodne straže, ki naj skrbje za javno varnost. Močne izvidnice preiskujejo okoliške gozdove, po noči pa je v vsaki vasi postavljen stalna straža. Prebivalstvo upa, da bo s to samopomočjo najprej iztrebilo roparsko zalego.

— **Ljubljanski maturanti iz leta 1897** se sestanejo letos na Vrhniki pri dr. Lovrenčiču dne 3. avgusta. Odhod iz Ljubljane ob 7.50, povratek ob 17.30. Na veselo svidenje!

— **V Milano, Torino, Paris in London** odpotuje **Probruda**, gospodarski odesk nepreklicno 8. avgusta ob 23.15 iz Ljubljane, glavni kolodvor. Radi odstopa nekaterih prijaviteljev se sprejme proti takojšnji prijavi še nekaj udeležencev. Urejene poti listi naj se do najkasneje 1. avgusta pošljejo na Probrudo, Gospodarski odesk, Ljubljana, Resljeva c. 13, I. nad.

— **Milim srcem.** Tri sirote kmečkega stanu prikupljive vnatiosti: 10letna Silvica, 7letna Tiliča in 5letna Mielka, iščejo dobrosrčnih ljudi, ki bi jih vzeli za svoje. Pojasnila pri okrajnem sodišču, Ljubljana soba št. 37.

— **Vojvoda Žužo Rugovca ubit.** V ponedeljek so našli v Rugovski planini v Črni gori truplo vojvode Žuža Rugovca, ki so ga neznani napadaleci umorili. Vojvoda Rugovca je branil za časa turskih napadov samostan Dečane. Črnogorci so ga zelo cenili visoke napetosti. To ga je pri priči ubil.

— **Od električnega toka ubit.** V torok popoldne je nameraval kovaški mojster Ivan Orešek v Trbovljah napeljati v svoj hlev vodovod. Pri predirjanju zidu je po nesreči prišel v dotik z električno napeljavno visoke napetosti. To ga je pri priči ubilo. Poklicani zdravnik je mogel ugotoviti samo še smrt. Tragična nesreča je izzvala v vsej okolici globoko sočutje.

— **Vlom na kamniškem kolodvoru.** V noči od ponedeljka na torek so doslej še neznani storilci izvršili vlom na kamniškem kolodvoru. Po načinu, kakor je bil vlom izvršen, je soditi, da so bili to »strokovnjaki«, ki niso izvršili prvega vloma. K sreči niso odnesli bogatega plena. V glavni bagajni, katero so navrtali, so našli nekaj nad 3000 dinarjev, v ročni blagajni pa je bilo nekaj drobja. Doslej manjka o storilcih še vsaka sled. Mnogo večji pa bi bil njihov plen, da so se lotili blagajne v nedeljo ponoči, ko je bila dobro založena.

Iz Ljubljane

— **Danski gostjen v Ljubljani.** Kakor smo že poročali, potuje po naši državi večja skupina odličnih Dancerv, da spozna naše kraje. Danski gostje, ki se sedaj mudijo v Dalmaciji, prispejo v Ljubljano v soboto ob 11. Gostom je bil povsod, kjer so se ustavili, prirejen lep sprejem in pričakovanje, da se bo tudi Ljubljana, ki je doslej po svoji gostoljubnosti slovela, tudi tokrat izkazala. Zlasti bi bilo želeli, da se udeležijo sprejema visokošolske mladine, ki naj bi svojim kolegom iz Danske razkazala mesto in njegove znamenitosti.

— **Zaposlenost v letošnji stavbi dobi.** Poroča se nam: V letošnji gradbeni sezoni, ko se na vseh koncih v mestu in okrog mesta zida, prežidava in se mestne ceste, ki se imajo tlakovati odn. asfaltirati, razkopavajo, se je tudi brezposelnost znatno zmanjšala. Zato dobita ročen delavci in težak primerno delo, če ga le hočeta. Steno zidarjev na stavbiščih znaša blizu 200. težakov raznih vrst pa okoli 350. Razen teh pa so zaposleni tesarji, mizarji, polagatelji parketov in dr., kajti vse hiti z zidanjem, da bo do zime hiša uporabna in zasedena. To nervoznost povečujeta pa seveda še — stanovanjski zakon in bližajoči se mesec november!

— **Delo v »Sokolskem domu« na Taboru.** Poročajo nam: Tudi v tej sokolski trdnjavi se vse giblje in dela in če bi javnost pokazala le nekoliko več poštovanosti, bi lahko govorili o otvornosti poslovanja in izročitvi svojemu namenu: je te jeseni, drugače je pa računati z njo še le za »Miklavža«. Stanovanja so že uporabna, v veliki dvorani je strop ometan in se izvršujejo zid delov v mavcu. Tudi mala dvorana je večinoma že ometena. Vodovodne cevi so napeljane, električna naprava montirana, okna in vrata vstavljena. Nekaj več delavnih moči bo treba pritegniti, da se vsaj zidarska dela pospešijo. V dvorani in na galerijah čaka še marsikako delo izvršitve, oprave itd. Če bo društvo finančno dovelj podprto, bo »Sokolski dom« do pozne jeseni v vseh delih gotov. Stavba bo tako Skofiji ulici kakor vsej bližnji okolici v kras, vsem, ki so pripomogli do nje, v čast, »Sokola« I pa v ponos!

— **Originalen svetovni potnik** in baš radi svoje originalnosti tudi prav simpatičen je Josip Mikulec, po rodu iz Hrvatskega Zagorja, a ameriški državljani. Ne pripoveduje nikakih bajk o razpisanih nagradah, stavih itd., ki naj bi ga dovedlo na potovanje po svetu, ampak kar odkritosrčno pove, da se je podal na potovanje radi svoje nemirne krvi, ki mu ne da mirnega obstanka. Preroma je že vso Ameriko, severno in južno, ter vso zapadno in južno Evropo. Po 25 letih je prišel pri tem zopet v domovino. Seboj nosi ogromno knjigo, težko 30 kg, ki jo naloži kar na rame ali pa na mal voziček in v katero zbira podpise vseh mogočih ljudi križem sveta. Serijo podpisov je otvoril predsednik Zedinjenih držav Coolidge z vsemi ministri, v knjigi so avtogrami Edisona, Rockefellerja, skoro vseh južnoameriških prezidentov, dalje Baldwinja, Lloyd Georgea, predsednika Doumerguea, Brianda, Poincarreja, italijanskega kralja, d'Annunzia, Mussolinija itd., itd. Knjiga je gotovo že sedaj največja zbirka avtogramov in se bodo nekaj trkali za njo vsi večji muzeji.

— **Iz živilski trg.** Kot običajno vsako sredo je bilo tudi na današnjem trgu jako živahno. Vsa tržišča so bila bogato založena. Posebno živahno je bilo na sadnem trgu, kjer so se vrstile cele košare in jerbasi hrusk, jabolk, sliv. Dalje se je dobilo na trgu belo in črno vipavsko in banaško grozdje po 10—20 Din, lepe melone po 10—12 Din, sladkorne hruške za vkuhanje po 6 Din, paprika po 1 Din, paradizniki po 8 Din in male kumare za vlaganje po 1 Din. — Dobro je bil založen trg tudi z borovnicami, jagodami in malinami. Tudi gob, posebno lisič in tudi jurčkov, krempelcev in mlečnic je bilo dosti na trgu, bile pa so precej drage. Na mlečnem trgu je bilo dosti domačega sira, skute, smetane in meze, na tržišču za perutnino pa polno domače perutnine. Tudi jajc je bilo dosti in sicer po Din. Še enega gosta je imel danes trg in sicer konjaškega po-

močnika, ki je lovil pre, ki so se potikali po trgu brez znanke.

— **Držila.** Uprava našega lista je prešla za stalni sklad Sokola I. na Taboru 100 Din, ki jih je darovala rodbina Pihernik mesto cvetja na krsto pok. F. Pleterškega, in 50 Din za »Društvo slepih«, katere je daroval gosp. Ign. Zargl mesto venca ge. Müller-Trešesovi. Vsem darovalcem srčna hvala!

— **Fino batistato perilo** in vse vrste predpasnikov priporoča Kristoflič-Bučar.

Iz Celja.

— **Tedenski izkaz mestne klavnice.** V tednu od 19. do 25. julija se je zaklalo: 1 bika, 17 volov, 22 krav, 6 telic, 47 telet, 23 svinj. — Uvozilo se je: 288 kg govedine, 1058 kg teletine in 75 kg svinjine.

— **Planinski dan v Kranjski gori** dne 7. in 8. avgusta. Člani Savinjske podružnice, SPD, ki se hočejo udeležiti tega dneva, naj se prijavijo radi preskrbe skupnega prenočišča v drogeriji Vrtovec, Kralja Petra cesta, do 2. avgusta. Odhod iz Celja dne 7. avgusta ob pol 12., vrnitev v nedeljo 8. avgusta ponoči ob 120.

— **Sadna letina** okrog Celja letos precej lepo obeta, kljub deževnemu vremenu. Na celjskem trgu je raznega sadja že v obilici na razpolago. Pojavilo se je te dni že tudi prvo grozdje iz južnih krajev.

— **Tlakovanje mestnih ulic.** Mestne ulice so v svojem času precej trpele radi raznih vojaških vozil, dočim se za njih izboljšanje ni v tistih časih storilo ničesar. Po prevratu so se v tem oziru razmere izboljšale. Te dni se popravila tlak po Gosposki ulici. Tako bodo sčasoma zadobile čedno lice vse ulice in ceste po našem mestu.

Iz Maribora

— **Čkoslovaška vojska v Mariboru.** Danes popoldne prispejo v Maribor slušatelji čkoslovaške vojne akademije, ki bodo skupno z našimi vojnimi akademiki posetili srbska bojišča, kjer so se bile zgodovinsko znamenite bitke. V Mariboru pripravljajo gostom svečan sprejem. Na kolodvoru jih pozdravita veliki župan dr. Pirkmajer in mestni župan dr. Leskover z občinskimi svetovi. Gostje potujejo nato preko Zagreba v Beograd. Železniška uprava jim je stavila na razpolago dva spalna vozova.

— **V Dravo se je zvrnil v ponedeljek** popoldne krojaški pomočnik Josip Levčar. Malo preveč se je nasrkal božje kapljice. Ko pa je šel po stopnicah pri dravski brvi proti črepalniki, mu je izpodrsnilo in je z vso težo svojega telesa tebeblil v Dravo. Na njegove klice so prihiteli ljudje in ga potegnili iz mrzlih valov, rešili ga oddelek pa ga je prepeljal v bolnico, kjer je zdravnik ugotovil zastrupljenje vsled preoblega alkohola.

— **Na stroju zadela kap.** Včeraj zjutraj okrog pol 2. se je strojevodja Matej Zupančič v mariborski kurilnici baš pripravljaj, da se odpelje s svojo lokomotivo na glavni kolodvor po vlak. V trenutku, ko je začel palogama voziti, mu je postalo slabo in se je zgrudil na tla. Kurjač je lokomotivo seveda takoj ustavil ter poklical na pomoč. Ker strojevodje nikakor niso mogli obuditi, so poklicali rešilni oddelek. Došli zdravnik pa je ugotovil, da je Zupančič zadela kap in je mogel konstatirati samo še smrt. Zupančič je bil sta še le 40 let.

Dogovore

„KLJUČ“
najboljše, najtrpežnejše,
zato najcenejše.

Izpred sodišča

Krivičen očitke.

Pisemska tajnost je stroga zadeva in je tudi zakonito zaščitena. Posebno tajnost morajo varovati v tem oziru poštni uslužbenici, ki imajo glede tega jako stroge predpise. Vendar se kljub temu še pripeti, da se odpirajo tuja pisma bodisi iz goli radovednosti, bodisi — in to posebno ameriška pisma — radi priloženih dolarjev. Takih dolarskih afer smo imeli že več tudi v Ljubljani, kjer je bilo obsojenih že par dolarskih princcev in princincev. Zato je tudi očitane odpiranja tujih pisem jako kolidna zadeva. To je izkusil tudi neki posestnik iz ljubljanske okolice, ki je obdolžil hčerko posnega upravitelja, da je z očetom ved odpirala tuja pisma. Mož je šel tako daleč, da je napravil ovadbo, in sicer se je zgasil kar osebno pri ljubljanskem poštnem uradu, kjer so vzeli njegovo ovadbo na zapisnik. Preiskava pa je ugotovila, da je bilo vse to izmišljeno. Zato je bil obsojen neprevidez mož na 250 Din globo in bo moral plačati še vse stroške, tako da bo svoj nepremišljeni očitke precej drago plačal.

»Furbo«.

Sprli so se, in sicer dva lovčka čuvaja tam iz Zadobrave in pa ribiški čuvaj Slovenskega ribarskega društva v Ljubljani. Lovca sta nahučila ribiča radi neke pasti za vidre, katero je ta našel in jo nastavljal na drugem mestu. Suvala sta ga, pritiskala ob most in sta ga nato gnala na orožniško postajo v Vevčah. Ribič pa ju je tožil radi oviranja osebne prostosti in pa radi žaljenja časti. Obtožena sta priznala, da sta ribiča res prijela, ker sta bila uverjena, da nastavlja pasti vidram, glede psovke pa sta trdila, da sta mu rekla samo »furbo«, kar znači, da je zivačen in prebrisani človek. Senat je temu »furbo« verjel, obsojil pa lovca radi omejevanja osebne prostosti vsakega na 50 Din globo in na stroške.

Dogodki križem Jugoslavije

Po nedolžnem napaden avtomobilist. — Ljudsko maščevanje nad neprevidezim soferjem. — Divji mrjasec v ribiški mreži. — Nove aretacije v Reichherzerjevi aferi. — Država oškodovana za dva milijona.

Nad brezobzirnim drvenjem avtomobilov se pritožujejo tudi drugod, ne samo pri nas. Česte nesreče povzročajo mržnjo napram avtomobilistom, kar morajo občutiti tudi oni, ki sicer vozijo previdno in po predpisih. Posebno ogorčeno nad avtomobilisti pa je posebej deželno prebivalstvo, ki ob vsaki priliki da duska temu svojemu nerazpoloženju napram »smradljivcem«, kakor pa nekod nazivajo avtomobiliste radi prahu in smradu, ki ga povzročajo avtomobili.

V malo preobilni meri so minulo nedeljo dali duska svojemu ogorčenju seljaki iz okolice Niša v Srbiji. Okrog 5. popoldne je vozil tovarnar Petronije Arangelović iz Niša v Niško Banjo. Na potu je avto, ki je vozil z velikansko brzino, povozil 12letnega sina nekega kmeta. Sofer se za nesrečo niti ni zmenil in je odjuril naprej, kot da se ni nič zgodilo.

Kmalu nato je pripeljal za njim avto Jovana Uzunovića, trgovca v Nišu. Avto je krmari Uzunovićev sin Pera. Ko je zapazil ponesrečenega dečka, okoli katerega se je zbralo vse polno seljakov, je avto ustavil, da bi se informiral o nesreči in eventualno ponudil svoj avto, da ponesrečenega prepele v bolnico. Ni se mu niti sanjalo, da je nesrečo povzročil kak avtomobilist in da bo zato on moral dati seljam kom odgovor. Jedva pa je stopil z avtomobila, so seljaki ogorčeni navali na palice in njega in ga pobili na tla. Napadli so tudi očeta in ga pošteno pretepili. Šele čez nekaj časa so si dali dopovedati, da ta dva nista ničesar za krivila. Nekateri so nato sicer odnehali in nekoliko osramočeni odšli, drugi pa so se tolažili s tem, da sta ipak avtomobilista in zato nič boljša od drugih. Sin Pera je dobil težje poškodbe na glavi in rokah, dočim je oče odnesel samo par prask in bunk. Kljub temu pa sta oba težko poškodovanega dečka za silo obvezala ter nato s svojim avtomobilom odpeljala v niško bolnico, kjer sta tudi sama morala iskati zdravniške pomoči.

Soferja, ki je povzročil nesrečo, je orožništvo še istega dne izsledilo in aretiralo. Prebivalstvo je bilo nad njim tako ogorčeno, da ga je hotelo linčati in ga je orožništvo le s silo moglo ubraniti pred razjarjenimi seljaki. — Morda mu bo ta lekcija vendarle trajno svarilo, da bo v bodoče opustil brezmislno divjanje na obljudenih cestah.

V Samcu v Posavini je te dni tamošnji ribič Josip Guth ujel čudno ribo. Guth je vsak večer nastavljal v poplavljenih delih v okolici Samca trnke in mreže, ker je voda prinašala obilen ribji plen.

Šah

Jugoslovanski šahovski kongres v Ljubljani

Jugoslovanska šahovska zveza ima letošnji kongres v Ljubljani. Ljubljanskemu šahovskemu klubu pripada torej težka dolžnost, da priredi kongres tako, kakor se to spodobi za našo Ljubljano. Ob tej priliki se vrši tudi vsakoletni glavni zvezni turnir, katerega se običajno udeležijo vsi prvaki najmočnejših šahovskih klubov Jugoslavije. Naravno je, da nudi tak turnir vsem, ki se za šah zanimajo, mnogo zanimivosti. Prijave za letošnji turnir v Ljubljani so tako številne, da bo treba igralce razdeliti v dve skupini. Ljubljana bo postavila skoro vse svoje najboljše igralce v boji. Prijavil se je že Aleksej Jerošov, dosedajni prvak kluba, ki bo gotovo eden najresnejših kandidatov za naslov zveznega mojstra. Igral bo tudi Furlan, ki je že na II. zveznem turniru v Novem Sadu delil prva tri mesta s prof. Čiričem in Kramerjem. Tudi njega je smatrati letošnjim favoritom. Prvak Dolenjske Karl Drnovšek, se tudi pripravlja, da spregovori važno besedo pri razdelitvi nagrad. Njegova velika vajtnost in borbenost ga vsposablja za najvišja mesta. — Zanimivost letošnjega turnirja bosta gotovo Zdenko Rupnik in Adolf Vogelink, ker bosta brez dvoma najmlajša igralca tega važnega turnirja. V njih dveh vstaja za ljubljanski šahovski klub nova generacija, ki bo čisto nadaljevala delo tega najstarejšega kluba v Sloveniji. Turnirja se letos udeležijo tudi podpredsednik našega kluba Rudolf Mrzlihar, katerega vajtna in trezna igra je že večkrat našemu klubu pripomogla do uspeha. Od lanskih udeležencev subotškega turnirja bo letos igral od ljubljane samo Ciril Vidmar.

Našim igralcem nasproti bodo postavili južni deli naše države celo vrsto prvotnih moči. — Iz Zagreba omenjamo predvsem dr. Singerja, dalje Agapijeva iz Varaždina, Kalabarija iz Novega Sada, Kolžinska iz Zibanova iz Subotice, Bosana in dr. Orjanova iz Splita, dočim bo prestolnica poslala najbrže svojega prvaka Aleksića ter Poljakova in Todorovića. — Iz Maribora pride Vassja Pirc. Gotovo se bodo prijavi se drugi prvotni igralci, mnenja pa smo, da so navedeni igralci izbrana imena, ki bodo gotovo na turnirju trd oroh vsakemu nasprotniku. Ze danes je jasno, da bo letošnji turnir izredno napet in da bo obisk turnirskega lokala zadovoljil vsakogar, kdor se za šah zanima.

Poleg glavnega turnirja se bo vršil v istem lokalu tudi I. damski turnir Jugoslovanske šahovske zveze. Ta turnir bo nudil posebno našim damam mnogo zanimivih momentov. Tudi tukaj bo ljubljana najčastnejše zastopala. Predvsem igra naša ljubljanska prvakinja gđ. Vera Vadalno.

Često je v eni sami noči ujel do 50 kg raznih rib. Tako je tudi minulo nedeljo jutraj sel pogledat, kaj se je ujelo v nastavljene mreže. Ko je prišel bliže, je našel svoje mreže v največjem neredu in vse raztrgane, toda videti ni bilo ničesar. Naenkrat pa je zapazil, da se ena mreža pregiba in da nekaj povsem nenavadnega skače iz vode. Sprva je mislil, da se je ujela kaka izredno velika riba, ki se hoče sedaj oprostiti spon. Toda pri natančnejšem opazovanju je opazil, da to ni nikaka riba, temveč neka neznana žival. Sele po daljšem opazovanju je spoznal divjega mrjasca, ki je na nepojasnjen način zašel v njegove mreže.

Ker Guth ni imel pri sebi nikakega orožja, je zagrabil veslo ter začel bitti po vedno bolj divji živali, dokler je ni omamila. Nato ji je privezal krog vratu močno vrv in jo po dolgem naporu zvelkel v čoln. Žival je med tem zopet oživila in ribiču bi se bilo slabo godilo, da je ni z močnim udarcem vesla ponovno omamila. Sedaj jo je hotel po vseh merskih pravilih zaklati, toda izkazalo se je, da je njegov ribarski nož za tak posel preslab. Niti kože na vratu ni mogel narezati, kamo-li da bi mrjasca zaklal. Ni mu preostajalo drugega, kakor da svoj nenavaden plen zapelje domov. Seljaki so od vseh strani drveli skupaj, ter si ogledovali to nenavado »ribso«, ki je tehtala nad 100 kg. Divje svinje so v Posavini zelo redke in je verjetno, da se je tudi ta eksemplar zatekel v te kraje na bezu pred povodnjo, ki je uničila mnogo divjačine.

Reichherzerjeva afera v Osijeku zavzema vedno večje dimenzije in razkriva gnulob, ki vlada v nekaterih naših uradih. V Zagrebu je bilo zadnje dni aretiranih še več železniških uradnikov pri direkciji, ki so bili z Reichherzerjem v zvezi. Komisija, ki pregleduje knjige, je doslej ugotovila že primanjkljaj 1.921.000 dinarjev, a je že danes gotovo, da bo primanjkljaj presegal 2 milijona dinarjev. Ugotovilo se je nadalje, da se je vršila med Reichherzerjem in njegovimi tovariši trgovina s kokainom na debelo.

Nadaljnja preiskava o Reichherzerjevi smrti je dognala, da mu je pilo, s katero je Reichherzer izvršil samomor, prinesel aretirani železniški uradnik Kirchlechner iz delavnice Reheljaja. — Poleg Reichherzerjevega trupla so našli drobce tanke šipe. Prvotno so si jih razlagali s tem, da je Reichherzer pri svoji obrambi razbil napalco očala ali pa steklo na uri. Sele sedaj so prišli na to, da izvirajo drobci od stekleničice, v kateri je imel kokain, katerega je bržkone še pred samomorom pozvil.

va, ki bo gotovo storila vse, da postane tudi prvakinja Jugoslavije. Seveda ima tudi ona mnogo nevarnih nasprotnic, kakor n. pr. go. Savo Serbanovo in go. Černetovo, nadalje gđ. Sonjo Lapajne, Ljubo Kozina, Marijo Šturmo in mogče go. dr. Deutschevo iz Zagreba. Zato je težko reči, katera izmed navedenih dam ima največje število glasov za I. mesto.

Vse to prireditve se vrši v času od 15. do 31. avgusta v prostori restavracije »Zvezda«. Permanentna vstopnica za vso dobo turnirjev stane Din 50 in se dobi od 1. avgusta naprej v trafikah Sever, Selenburgova ulica. Za druge posetnike turnirskega lokala pa je šahovski klub izdal dnevne vstopnice, ki se bodo dobivale pred turnirskim lokalom, in stanejo 10 Din, za dijakke pa polovično. Vahimo vse one, ki željo prisostvovati tem velikim prireditvam, da si permanentne vstopnice pravočasno nabavijo, ker bo število izdanih vstopnic zelo omejeno.

Kriza v čkoslovaški socialistični stranki

Čsl. socialistična stranka preživlja težko notranjo krizo. Odkar je njen glavni reprezentant dr. Beneš odložil svoj poslanški mandat, so se konflikti v stranki še bolj poostriili. Zunanjemu ministru zelo naklonjeno legionarsko glasilo »Narodni osvobodenci« je pisalo povodom dr. Benešove resignacije na mandat, da je ta korak v tesni zvezi z nezdavnimi pojavi v socialistični stranki. Nekateri trdijo, da je bil dr. Beneš za svojo stranko velika moralna opora, drugi so pa prepričani, da ima največje zasluge za socialistično stranko poslanec Stříbrný, ki je uspešno deloval že v času, ko se o dr. Beneš v javnosti sploh še ni govorilo.

Zdaj iščejo voditelji stranke izhod iz kritičnega položaja. Krajevni odbor v Plzni je pozval vse ostale odbore, naj se pridružijo skupni akciji, ki gre za tem, da bi se sklical kongres socialistične stranke, ki bi sklepal o sporih med voditelji in preprečil razpad stranke. Plzenjski krajevni odbor zahteva, naj bi obsegal dnevni red kongresa samo volitev novega izvršnega odbora in sicer potem tajnega glasovanja. Plzenškemu odboru se je pridružil poleg mnogih drugih tudi praški. Iz tega sledi, da v strankinem vodstvu ni več medsebojnega zaupanja in da je pričakovati razkola.

Zanimiva je vest plzenjske »Nove Dobe«, ki piše sledeče: »Po zanesljivih informacijah iz političnih krogov namerava dr. Beneš izstopiti iz socialistične stranke in se pridružiti stranki dela. Pri prihodnjih volitvah bo kandidiral dr. Beneš na listi stranke dela.

Specijalna mehanična delavnica

za popravilo pisalnih, računskih, kopirnih in razmnoževalnih strojev kakor tudi registriranih blaginj.
— Razne tipke in pisave za pisalne stroje vseh sistemov spreminjeni po naročilu in vzorcu.

Lud. Baraga LJUBLJANA Selenburgova ulica 6
Tel. 493

Gospodarstvo

Žitni trg

(Tedensko poročilo novosadske blaginje borze.)

Situacija na naših in inozemskih tržiščih je nekoliko popustila. Domače povpraševanje iz pasivnih krajev je po končani žetvi pšenice in ječmena ponehalo. Dosele znani rezultati letošnje letine pšenice so zadovoljivi. Količina in kakovost nove pšenice je različna. V nekaterih krajih, tako n. pr. ob Tisti in ob progi Novi Sad-Sudbica, so pridelali na hektar 18 metrskih stotov, v okolici Sombora pa 14. Splošno varira pridelke pšenice v južnih krajih med 14 in 18 met. stotov na hektar. Na Češko-slovaškem pričakujejo kvalitativno in kvantitativno dobro letino; zato je tudi zanimanje za tuje žito koncem tedna ponehalo. Rusija in Rumunija računata z zelo dobro. Poljska z dobro, Madžarska, Nemčija in Italija pa s srednjo letino.

Situacija pri novi pšenici se je razvila v zvezi s poročili o žetvi. Koncem tedna je situacija doma in v inozemstvu popustila. Prve količine nove pšenice so kupovali domači mlinci. Cene so padle za 5 do 7 1/2 para. Izvozniki niso kupovali, ker pri sedanjih cenah ni izgleda za dobiček. Tudi špekulacija dela slabo. Žetev ječmena se je zakasnila. Kakovost ječmena je trpela radi neprestanega deževja. Izgledi za oves so nekoliko boljši, osobito v srbijanskih krajih. Letos je bilo zasejano manj ječmena in ovas kot lani.

Suha kornuza se je mogla prodati začetkom tedna po dobrih cenah za relacijo Dunaj, pošiljatev v oktobru in novembru, kakor tudi vagonsko blago za Jesenice in Postolno. Koncem tedna je tendenca popustila. Ponudba na Dunaju je bila po 155, povpraševanje po 150. Eks Dunaj 109, koncem tedna 107. Nova kornuza za december januar je padla v ceni za CSR od 98 na 93-94 Kč, januar-februar na 94-95 Kč. Z novo moko je promet oživel šele koncem tedna. Inozemstvo ne kaže nobenega zanimanja za našo moko.

Promet je znašal 229 vagonov. Pšenice stare prodano 10 vagonov po 315-317.50, banatska 305-310. Povpraševanje veliko, ponudba minimalna. Večja ponudba se pričakuje šele po žetvi. Nove pšenice prodano 10 vagonov prompt backo blago začetkom tedna po 175, koncem po 270-267.50, po zaključku borze tudi po 265. Blago za avgust je padlo v ceni od 270 na 265, oktober od 272.50 na 267.50. Ponudba in povpraševanje za terminsko blago slabo. Blago na rekah je notiralo začetkom tedna 270, koncem tedna pa 266-267.50. Ponudbe slabe. Terminsko Postojna ocenjeno dobava avgust - september 555.

Kornuza prodano 153 vagonov. Vagonsko prompt blago je padlo od 200 na 195. Kupcev malo. Terminsko za avgust 197.50, franko Bos. Drod 215, koncem tedna ponudba franko vagon Brod po 210, Sisak 212.50. Moke prodano 18 vagonov; staro blago 500-510, novo 475, štev. 6 po 310. Manjši mlinci so se začeli obratovati, večji pa še vedno počivajo. Odrobov prodano 4 vagona bačkih po 125, banatskih po 120. Novo blago notira 107.50-110, brez ponudbe. Ječmena prodano dva vagona, novi dobava začetkom avgusta po 147, jari po 165 brez ponudbe. Ovas prodano 1 vagon po 190 brez ponudbe. Novo blago v najmanjših količinah po 155 brez povpraševanja. Fižola prodano 1 vagon po 180, povpraševanje veliko, ponudbe slabe. Novo blago povpraševanje po 200 brez in po 220 z vrečami.

—g Petrolejski vrelci v Albaniji. Vest, da so našli v Albaniji bogate petrolejske vrelce, so zbudile v Angliji veliko zanimanje. Splošno smatrajo, da si bo Albanija s temi vrelci gospodarsko zelo opomogla.

—g Tržišča sliv. Slive in češnje jim ni škodovalo. V Srbiji in Bosni računajo s pridelkom okrog 4500 vagonov. Sarajevska trgovska zbornica je izdala za trgovino s suhim slivami nove uzece, ki so že stopile v veljavo. Kupci se drže rezervirano v nadi, da bodo cene padle. Cene sliv so zdaj sledeče: Navadna garnitura za oktober Valjevo 440-430, velika garnitura 495-470, 110-120 za oktober Valjevo 320 do 300, 95-100 za oktober Valjevo 435 do 425, 80-85 za oktober Valjevo 560-545 in 70-75 za oktober Valjevo 680-660.

—g Kapaciteta državnih rudnikov, ki jih je 14, je sledeča: Kreka 120 vagonov dnevno, Bukinje 40 vagonov, Zenica 100, Kakanj 65, Breza 45, Mostar 40, Banjaluka 15, Maslovac 12, Suhača 10, Velenje 75, Vrdnik 35, Jabukovac 15, Senjski rudnik 35 vagonov — skupaj torej 647 vagonov. Celokupna produkcija teh rudnikov je znašala začetkom julija 320 vagonov, t. i. 48 odstotkov kapacitete. V skladiščih je 7000 vagonov premoga. Rudnika lignita v Bukinju in Velenju sta obrat popolnoma ustavila, dočim delajo rudarji v mostarskem rudniku samo 1-2 dni na teden.

—g Naša pšenica na budimpeštanski borzi. Po uzancih budimpeštanske borze je označena kot madžarska pšenica tudi vojvodinska iz krajev, ki so pripadali pred vojno Madžarski. Zato je predsednik novosadske borze interveniral in zahteval, da se mora vojvodinska pšenica označiti kot naša. Naše poslanstvo v Budimpešti je poslalo madžarski borzi v Budimpešti je po zahteva, naj se želi predsednika novosadske borze ugoditi, da ne bo nepotrebnih konfliktov. Predsedstvo budimpeštanske borze pa stoji na stališču, da to vprašanje ni

političnega značaja in da se označuje vojvodinska pšenica kot madžarska zato, ker bi se ulegli madžarski trgovci nad izrazom »jugoslovska pšenica« spodkitali.

—g Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 30. julija t. l. ponudbe za dobavo 280 kg ležiščne volne iz bele bombaževine, za dobavo 12 komadov bakrenih kotlov, za dobavo 5 komadov Lutzovih peči in dimne cevi; do 3. avgusta t. l. za dobavo raznega materiala za signalno sekcijo, za dobavo 1500 komadov lesenih podložnih plošč; do 6. avgusta t. l. za dobavo 400 komadov žarnih mrežic za Heliotorke. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odeljenju in direkciji. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 31. julija t. l. ponudbe za dobavo 130 m³ jamskega lesa, do 2. avgusta t. l. za dobavo 11 komadov železnih oken in 1 železnega nosilca, do 7. avgusta t. l. za dobavo 2000 kg bencina. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 7. avgusta t. l. pri intendantatu Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 420.000 kg ovasa. Podrobnosti v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo.

To in ono

Justični škandal v Nemčiji

Hackenkreuzlerski policijski komisar je obtožil umora v glednega industrijca samo zato, ker je republikanec in Žid.

V Nemčiji, kakor tudi v inozemstvu vzbujajo te dni mnogo prahu justični škandal, ki bi bil malone povzročil justični umor in ki jasno osvetljuje razmere v današnji Nemčiji. Posebno značilen pa je ta slučaj za takozv. »Hackenkreuzlerje«, ker ponovno dokazuje, da jim ni nobeno sredstvo preobzno in se ne ustrašijo niti za hrbtnega umora, ako je treba njim neljub osebno spraviti s sveta.

Mi smo že na kratko zabeležili umor knjigovodje Helmuta Hellinga v Magdeburgu. Umora je bil obdolžen njegov svojčasni šef, industrijalec Haas. Zadeva je že od vsega začetka vzbujala splošno pozornost, saj je redek slučaj v justični zgodovini, da bi večkratni milijonar, ki so mu na razpolago pač vsa mogoča sredstva, da odstrani kako njemu neljub osebno, padel tako daleč, da bi dal priprostege nastave ljence umoriti. Dasi pa se je sprva zatrpjalo, da je Haasova krivda popolnoma dokazana, se je preiskava nenavadno zavlekla, tako da je to vzbudilo že splošno pozornost. Listi so o tem umoru obširno razpravljali. Posebno so se pri tem odlikovala glasila »Hackenkreuzlerje«, ki so bljuvala ogenj in izrabljali slučaj za čim najhujši udarec proti Židom. Osumljeni Haas je namreč po poreku Žid, razvnetega pa tudi politični nasprotnik »Hackenkreuzlerjev«.

In baš ta gonja »Hackenkreuzlerje« je dovedla do odkritja enega največjih justičnih skandalov povojne Nemčije. Z zadevo so se začeli baviti obširneje tudi na sproti listi, ki so začeli opozarjati na razna nasprotja in v preiskavi ter razkrivati škandalozen način preiskave same.

Preiskavo je vodil zagrizen »Hackenkreuzler«, magdeburški kriminalni komisar Tenholt, kojega častihlepnost in nezmožnost se popolnoma krije. Njegovo objektivnost najbolje ilustrirajo njegove ponovne izjave, da mu je v breznemno zadovoljen, da se more zopet enkrat masčevati nad Žido. Iz njegovega nadaljnega delovanja pa tudi sledi, da je bilo za Tenholta že samo dejstvo, da je osumljeni Haas židovskega pokolenja, za njegova krivdo dovoljno in merodajno. Potek preiskave nedvomno dokazuje, da se je vršila preiskava popolnoma pod vplivom »Hackenkreuzlerjev«.

Dne 10. junija 1925 je trgovski potnik in bivši knjigovodja tvrde Haas v Magdeburgu Hellmuth Helling nenadoma brez sledu izginil. Dve učenci njegove sestre, ki sta ga na zadnje videli v družbi z nekim šoferjem ter slišali, da sta oba dogovorila sestanek pri nekem mostu. Rodi, da se preiskava ni izvršila s potrebno energijo, bodisi, da je bila vsa stvar že vnaprej dogovorjena — kar nekateri nemški listi odkrito namigujejo — o Hellingu niso ničesar več dognali. Koncem oktobra pa je bilo v Magdeburgu izdanih več čerkov, izvirajočih iz Hellingove čekovnice. Kot prodalec teh čekov je bil aretiran neki 22-letni R. Schröder, iz Gross-Rottenslebe na, bivši Reichswehrce, človek burne preteklosti, ki ima na vesti že več političnih umorov. Pri njem so našli tudi razne zastavne liste za zastavljene predmete, ki so se izkazali kot lastnina izginulega Hellinga. Že ta dejstva so jasno pričala, da je moral Schröder kaj več vedeti o usodi Hellinga.

Na podlagi izpovedi učenk Hellingove sestre bi ne bilo težko izslediti šoferja, s katerim je bil Helling nazadnje v družbi in njegov umor bi bil kmalu pojasnjen. Toda hackenkreuzlerskemu komisariju Tenholtu je brez dvoma bolj prijala izpoved Schröderja, ki je izjavil, da je predmet, ki so jih našli pri njem, dobil od nekakega gospoda, ki ga pozna samo pod imenom »Adolf«. Zdaj so skozi cele tedne iskali samo tega Adolfa. Komisar niti ni napravil hišne preiskave pri Schröderju, zoper kojega je bila cela vrsta dokazov, niti ni skušal eruirati v tej aferi tako važne osebe, kot je bil šofer, s katerim so Hellinga nazadnje videli. Njemu je šel samo po glavi Schröderjev »Adolf«, oseba, ki je eksistirala samo v Schröderjevi zločinski domišljiji.

Usodepolno je bilo za Haasa dejstvo, da je Tenholt tekom preiskave ugotovil, da je bil Helling baš onega dne, ko je brez sledu izginil, pozven kot priča k finančni oblasti, da bi bil zaslišan glede nekaterih prikrivanih davkov, katerih je bil osumljen industrijalec Haas. To je bilo za Tenholta dovolj, da je proglasil Haasa za onega »Adolfa«. Dne 18. junija je odredil njegovo aretacijo, ki je samoumevno vzbudila ogromno senzacijo, saj je bil Haas eden najuglednejših industrijalcev Magdeburga. Ker pa je preiskava ostala na mrtvi točki in osumljenemu Haasu niso mogli dokazati krivde, a ga je Tenholt kljub temu držal v preiskovalnem zaporu, so začeli zadevo skrbneje preiskovati tudi veliki in resni listi ter obračati pozornost višjih oblasti na ta nenavaden slučaj.

Posledica je bila, da je ministrstvo v Berlinu odpozdalo posebnega kriminalnega uradnika, ki je že večkrat uspešno preiskoval v magdeburškem okraju, da zadevo preišče. Sedaj pa se je zgodilo neverjetno dejstvo, da se je komisar Tenholt branil, dovoliti odposlancu ministrstva, komisariju Busdorfu, vpogled v akte o dosedanjem poteku preiskave. Busdorf se je zato obrnil najprej na preiskovalnega sodnika, toda ta mu je izjavil, da mu delovanje Tenholta popolnoma zadostuje in da ne želi, da bi se v zadevo vmešaval Busdorf. Končno sta se zedinila, tako da bo Tenholt vodil še naprej preiskavo v Magdeburgu, dočim se bo Busdorf omejil samo na nekatera poizvedovanja v okolici. Prvi korak, ki ga je napravil Busdorf, ki je na glasu kot izborni kriminalist, je bil, da se je podal v domovinsko občino Schröderja ter tam poizvedoval po njegovi preteklosti. Na svoje največje začudenje je doznal, da doslej Tenholt tukaj še sploh ni ničesar preiskoval in niti ni odredil hišne preiskave, dasi je našel pri Schröderju toliko obtežilnega materiala. Nato se je podal v Köln, kjer je stavala nevesta zaprtega Schröderja. Od nje je izvedel, da od zarochenja stalno dobiva pisma ter da mu je Tenholt posebno naklonjen in mu dovoljuje sestanke s sestro, ki trajajo po več ur. S temi novimi razkritji se je vrnil Busdorf v Magdeburg, obvestil tam predsednika sodišča o rezultatih svojih raziskovanj ter mu obenem najavil, da bo 16. t. m. napravil v Schröderjevi hiši preiskavo. Predsednik sodišča je smatral za potrebno, da o tem obvesti tudi Tenholta. Slučajno je bil Busdorf med tem odpozdikan od ministrstva v neki drugi važni zadevi. Med tem pa se je Tenholt

prvič po štirimesečni preiskavi podal v Schröderjevo hišo. V kleti pod betoniranim podom je našel levo umorjenega Hellinga. Busdorf je po svojem povratku nadaljeval s preiskavo. Najprej je odkril šoferja Grosseja, v čegar družbi so nazadnje videli Hellinga. Busdorf je odredil njegovo aretacijo. Toda po starih dneh je Tenholt šoferja zopet izpustil, dasi je Busdorf zbral proti njemu neprebitne dokaze za njegovo soudeležbo pri umoru Hellinga. Grosce ni bil niti zaslišan, ker bi njegove izjave brez dvoma razbremenile Haasa. In tega Tenholt ni hotel dopustiti. Raje je pustil pravega morilca na prostu.

Cim dalje je Busdorf preiskoval afero, tem bolj je bilo jasno, da je Haas popolnoma nedolžen, dočim pravi krivci in morilci uživajo neomajno zaupanje komisarija in preiskovalnega sodnika, kojih dolžnost bi bila, da izsledita morilce in jih dovedeta v roke pravice. Vse, kar je mogel doslej Tenholt dokazati za krivdo Haasa, je, da je politični nasprotnik »Hackenkreuzlerjev« in — Žid. In to je danes v Nemčiji dovolj, da te proglase za največjega zločinca in morilca. Le živahnemu zanimanju javnosti in zasledovanju nezanimanega časopisja se je zahvaliti, da v Magdeburgu ni bil izvršen justični umor, morilci pa, ki se nahajajo v rokah oblasti, izpuščeni in poveljevani.

Je to justični škandal, kakor ga povojna Nemčija še ni zabeležila in ki meče izredno čudno luč na justične razmere v Nemčiji.

Velik požar na Moravskem

V ponedeljek ponoči je izbruhnil pri kmetu Osterreicherju v Hosovi na Moravskem požar, ki se je kmalu razširil na gospodarska poslopja njegovih sosedov. Močan veter in pomanjkanje vode je podpiralo požar, in tako je bilo kmalu več poslopij v plamenu. Motorne brizgalne so morale črpati vodo iz tri kilometre oddaljenega ribnika. Sedmim požarnim brambam, ki so prihiteli na kraj nesreče, se je končno posrečilo požar lokalizirati in rešiti vsaj nekatera poslopja. Večji del vasi je požar popolnoma uničil. Zgorele so hiše, gospodarska poslopja, vsi poljski pridejki in poljedelski stroji. Mnogi gasilci so dobili težke opekline, ker so se med gašenjem podirali stropi in strehe. Na pomoč je prihitelo tudi vojaštvo iz Jihlave, ki je pomagalo gasiti in preprečilo tatvine. Kako je nastal požar, še ni znano. Orožniki domnevajo, da je nekdo nalašč zažgal. Škoda znaša nad 600.000 Kč.

Zagonetka smrti komisarja Dzeržinskega

Kmalu po smrti ljudskega komisarja Dzeržinskega se je razširila vest, da je bil Dzeržinski na povelje vrhovnega sveta sovjetske republike umorjen. V zapašini pokojnega ljudskega komisarja so našli baje dnevnik s kompromitirajočimi beležkami, iz katerih je razvidno, na kak način so dobivali inozemski kapitalisti v Rusiji razne koncesije. Dzeržinskega so eno, stavno podkupili. Kot predsednik vrhovnega gospodarskega sveta je imel pri vseh koncesijah odločilno besedo. V njegovem dnevniku so navedena tudi imena drugih sovjetskih prvakov, ki so bili pri koncesijah podkupljeni. Ker se je sovjetska vlada bala škandala, je dala Dzeržinskega umoriti. Dzeržinski je bil intimen prijatelj Trockega in Zinovjeva. Vsi trije so delali baje s koncesijami sijajne kupčije.

Poleg omenjenega dnevnika so našli v zapuščini Dzeržinskega: tudi mnogo ljubavnih pisem in pornografskih slik. Ta pisma pričajo, da je imel Dzeržinski že od 1. 1922. ljubavno razmerje z rusko operno divo Tatjano Bahovo, ki jo je pošiljal vsako leto na svoje stroške v Pariz, kjer si je kupovala dragulje in najdražje obleke. Zato je sovjetska vlada vso zapuščino umrlega ljudskega komisarja zaplenila.

Zanimivo je, kako rafinirano je lovil Dzeržinski kot predsednik vsesrške čezvračajke svoje žrtve. Maskiran je zahajal v neko detško zavetišče, kamor je dal namenoma pripeljati deso svojih žrtv. V zavetišče je prihajal pod krinko dobrega strica Feliksa in dal deci bombone. Pri tem je deco učil, kako naj pazi na svoje roditelje.

Nič hudega sluteče otroke je spraveval o domačih razmerah, potem jih je pustil za nekaj časa domov, da bi mogli zbrati kompromitirajoči material. Često se je pripetilo, da je sedel sinček na kolnih dobrega strica Feliksa, in jedel bombone, dočim so dečkovega očeta vlekli na morišče.

Milijonar noče iz sirotišnice

V neki londonski sirotišnici živi že več let 60letni Higggins, ki je postal kar čez noč milijonar. V Pittsburgu je namreč umrl njegov sorodnik in ker ni bilo drugih dedičev, je podedoval vse njegovo premoženje, ki znaša nad 200 tisoč dolarjev ali okrog 11.400.000 dinarjev »londonski siromak« Higggins. Ko so siromaku povedali, da je postal dedič milijonskega premoženja, ni hotel verjeti, ker bogatega bratrance sploh ni poznal. Vest o milijonski dedščini se mu je zdela šala. Šele ko so ga uradno pozvali, naj zapusti sirotišnico, je začel resno razmišljati o svoji nepričakovani sreči.

Človek bi mislil, da milijonar ne bo hotel ostati v sirotišnici. Toda navada je železna srca in tako se je zgodilo tudi z novo pečenim milijonarjem nekaj neverjetnega. Mož se je bil tako privadil življenja v sirotišnici, da je ni hotel zapustiti. Na uradni poziv, naj se zgleda v pisarni mestnega magistrata, je Higggins odgovoril, da naj mu denar pošljejo v sirotišnico, kjer živi že 15 let in ima toliko prijateljev, da bi se ne mogel ločiti od njih. Čez nekaj dni je prišel v sirotišnico magistratni uradnik, ki je srečnemu dediču pojasnil, da ta reč ne pojde tako, kakor si misli on. V sirotišnici ni plačanih mest in sploh ta ustanova ni namenjena milijonarjem. Zato naj Higggins blagovoli izprazniti mesto, da pride v sirotišnico drugi mestni revež. Uradnik ga je pozval, naj zapusti sirotišnico tekom treh dni. Starec je bil ves obupan. Za vse na svetu ni hotel iz sirotišnice.

Končno se je našel izhod. Nekdo je svetloval Higgginsu, naj sirotišnico kupi, da bo lahko ostal v njej. Spočetka se je zdelo, da je to slab dvotip. Toda srečni dedič je res odšel k notariju, da mu napravi kupno pogodbo. Londonska občina je pristala na prodajo sirotišnice in tako je ostal Higggins tam, kjer je preživel v največji bedi 15 let.

Hoteli v Leningradu

Organ češkoslovaških komunistov »Rude Pravo«, ki rad približuje slavospeve o razmerah v sovjetski Rusiji, je pozabil citirati članek o leningradskih hotelih, priobčen v komunističnem listu »Krasnaja Gazeta«. Ta članek je zelo zanimiv in poučen. Omenjeni list piše, da se je vršil nedavno ogled leningradskih hotelov in da je bil rezultat tega ogleda strašen. Predsednik dezinfekcijske komisije dr. Pacalovski je izjavil, da je v leningradskih hotelih toliko uši, da bi človek, ki jih ni videl na lastne oči, ne verjel, da je kaj takega sploh mogoče. V nekem hotelu je nabrala komisija 2 in pol funta uši. Po mnenju zdravnikov ima lahko človek na sebi največ 7000 uši, toda ljudje, ki so prenočevali v dotičnem hotelu, so jih imeli veliko več. Srajo in spodnje hlače nekoga gosta so dali v muzej, kos sraje so pa poslali v Pasteurjev zavod v Pariz.

Pri dezinfekciji leningradskih hotelov so pobirali uši kar na debelo. Vse posteljno perilo in odeja je bila živa. Uši so se zarežile v takih množinah, da jih je nemogoče zatreti. Omeniti je treba, da tu niso mislili hoteli v našem smislu. Pravih hotelov je v Leningradu malo. Večinoma prenočujejo tuji v starih hišah, ki so jih lastniki na hitro roko preuredili v prenočišča. Te hiše so bile že itak zanemarjene in nesnažne, zdaj pa, ko prenočujejo v njih ljudje od vseh vetrov, so polne stenice in uši. Zdravstveni organi se s to nesnago ne morejo boriti, ker nimajo niti najpotrebnejših dezinfekcijskih sredstev. Stenice, uši in podgane so se zarežile celo v javnih bolnicah.

Darujte za sokolski Tabor!

NARODNA TISKARNA

IZVRŠUJE TISKARSKA DELA V VSAKI MNOŽINI IN SICER
URADNE TISKOVINE - CENIKE - KUVERTE - RACUNE - HRA-
NILNE IN ZADR. KNJIŽICE - POROČILA NAZNAVILA - IN VSA
V TISKARSKO STROKO SPADAJOČA DELA OKUSNO IN CENO

LJUBLJANA, KNAFLJEVA ULICA 5

TELEFON ŠTEV. 304

Telefon 379 **Ivan Zakotnik** Telefon 379

mestni tesarski mojster

LJUBLJANA, Dunajska cesta 46

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrešja
za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike. Stropi,
razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene
ograde itd. — Gradba lesenih mostov, jезov in mlinov

PARNA ŽAGA 23-T Tovarna furnirja

STAMPILJE

pečate

gravirano, etikete

SITAR & SVETEK

LJUBLJANA

sv. Petra cesta 10

RADIO

aparate in sestavne dele
ima v zalogi

FRANC BAR, Ljubljana,
Conkarjevo nabrežje šte. 5

Dalmat naka tvrdka

išče sposobnega in izurjenega
AGENTA za prodajo vina na ve-
liko. Ponudbe s priporočili pod
šif. o. Vino P-275 na Interrek-
lam d. d. Zagreb, Strossmayerova 6

Absolventinja

trg. šole, z nekoliko prakse, sprejme
vsako pisarniško delo. Ponudbe
pod šif. Pridna/2179 na upr. Slov.
Naroda.

Gospodinja 2178

s trg. akademijo in triletio prakso,
večša srbo rvaščin, slovenščin
in nemščine, stenografske, stro-
pisarje ter vseh pisarniških del, želi
spremeniti službo. Ponudbe pod
šif. alno 2178 na upr. Slov. Naroda.

Stanovanje

v novi s. avbi. 3 sobe in prikl. kline,
prostorno, v šentpeterskem okraju
cena odgovarjajoča in est. namenu
kap. tu, se odda. Reflektantje na
odda o svoj naslov upravi Slov.
Naroda s kratkimi rodb. nsk m. po-
datki pod značko Stanovanje/2180

Prvovrstnega, lepega, zdravega

paradižnika

v vsaki količini nudim v brez sla-
nih novih zabojih loco Novi Sad
železniška postaja, po 2 Din. Klg.
od pogojem, da se denar poš. je
aprel. 2181

JANKA BRADER,
Novi Sad, Fetoški p. 43

Železno in medeno pohištvo kakor:

železne postelje, pločevinaste anpleške postelje,
medene postelje, poselje, umivalniki,

obesalniki, nočne omarice itd.

Leseno pohištvo kakor:

pisalne mize, stoli, ledne omare.

Ogrobki vozil ali od najprostejših do najfinišnih izvršitve.

Peči:

trajno gorilne, šamotirane navadne, emailirane.

Stedilniki:

Vsakovrstni trgovski in listi bron, emailirane table (za ulične, hišne
številke, napise pri firmah) najbolj izvedene in najcenejše proizvaja in
odpremlja:

Z. P. N. Zadruga ratnih invalida Zemun.

Glavno skladišče.

Podružnica: **ANTON KOBI, Beograd, Kosmajaska ulica 30**
Zemun: Zelj. privozna cesta 19 (bivši duvanski magazin)

130-T